

vergadering **C77**
zittingsjaar 2022-2023

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media

van 8 december 2022

**Vlaams
Parlement**

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Wilfried Vandaele aan Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd, Media en Armoedebestrijding, over het socialemediabeleid van de VRT – 608 (2022-2023)	3
VRAAG OM UITLEG van Klaas Sloomans aan Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd, Media en Armoedebestrijding, over de waarschuwing van de Vlaamse Regulator voor de Media aan de VRT over het gebruik van zogenaamde prerolls op VRT MAX – 623 (2022-2023)	7
VRAAG OM UITLEG van Katia Segers aan Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd, Media en Armoedebestrijding, over de toekomst van de lokale journalistiek – 755 (2022-2023)	11
VRAAG OM UITLEG van Katia Segers aan Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd, Media en Armoedebestrijding, over de toegankelijkheid van media – 759 (2022-2023)	16
VRAAG OM UITLEG van Johan Danen aan Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd, Media en Armoedebestrijding, over de asbestproblematiek in jeugdlokalen, jeugdverblijfcentra en kamphuizen – 698 (2022-2023)	18
VRAAG OM UITLEG van Freya Perdaens aan Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd, Media en Armoedebestrijding, over de rol van het platform Wat Wat in de aanpak van de verspreiding van naaktbeelden via sociale media – 747 (2022-2023)	23
VRAAG OM UITLEG van Jeremie Vaneeckhout aan Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd, Media en Armoedebestrijding, over een nieuwe noodkreet vanuit de jeugdsector – 760 (2022-2023)	27

VRAAG OM UITLEG van Wilfried Vandaele aan Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd, Media en Armoedebestrijding, over het socialemediabeleid van de VRT – 608 (2022-2023)

Voorzitter: mevrouw Meyrem Almaci

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): Minister, de openbare omroep is actief op verschillende sociale media. Terecht, dat is een goede zaak. Men moet mee met de tijd. Informatieverstrekking – dat weten we – loopt de laatste jaren ook via die sociale media. Er is een enorme digitale transformatie aan de gang. En ook de VRT is gelukkig mee in dit verhaal.

De nieuwsaccounts van de VRT tellen vele volgers, evengoed op Instagram, Facebook als Twitter. Dat maakt dat enorm veel mensen hun nieuws krijgen op een digitale manier, veeleer dan via de klassieke journaals en de klassieke kanalen op televisie.

Ook Ketnet gaat mee met deze evolutie, want de account van Karrewiet op TikTok is bijzonder populair. Karrewiet is voor veel jonge kinderen de eerste kennismaking met nieuws en nieuwsgaring. De aanwezigheid van Karrewiet op TikTok is ook een feit, maar is misschien toch wel meer voor discussie vatbaar dan de andere dingen die Karrewiet doet. Kinderen van 9 tot 12 zijn de doelgroep van Karrewiet, en dat is onder de minimumleeftijd om op TikTok aanwezig te zijn. TikTok heeft onlangs toegegeven dat het vanuit moederland China gegevens van de gebruikers monitort en doorspeelt naar derden. Dat roept wel wat vragen op. Los van de rol van China kunnen we op zich ook vragen stellen bij het feit dat een toch bijzonder kwetsbare doelgroep – die heel jonge kinderen – allerlei gegevens prijsgeeft aan een platform als TikTok. Gegevens waar gebruik van gemaakt kan worden, maar evengoed misbruik van gemaakt kan worden. Vandaar mijn vragen, minister.

Een, welke algemene principes hanteert de VRT in haar beleid omtrent de aanwezigheid op de diverse sociale media?

Twee, genereert de aanwezigheid van de VRT op de verschillende sociale media inkomsten? Zo ja, is dat aanzienlijk? Hoe groot zijn die en wat gebeurt ermee?

Drie, maakt de VRT gebruik van mogelijkheden om berichten te promoten via sociale media? Als dat gebeurt, zijn daar ook richtlijnen rond die men hanteert?

En dan een laatste vraag, minister. Is het, gelet op de doelgroep van Karrewiet en de commotie betreffende mogelijk misbruik van gegevens van gebruikers, verantwoord dat Karrewiet aanwezig is en blijft op TikTok?

De voorzitter: Minister Dalle heeft het woord.

Minister Benjamin Dalle: Dank u wel, collega Vandaele, voor de vraag.

Ik denk dat het een belangrijke en relevante vraag is in het kader van de digitale strategie van de VRT. U herinnert zich dat die radicaal digitale transitie een van de focuspunten van de beheersovereenkomst was. En dat komt natuurlijk ook tot uiting in de manier waarop de publieke omroep actief is op socialemediakanalen. Ik verwijs in dat verband bijvoorbeeld naar doelstelling key performance indicator (KPI) 14, waar gezegd wordt dat, zodra meer dan 10 procent kinderen en jongeren op weekbasis actief is op een bepaald sociaal medium, de publieke omroep daarop ook actief moet zijn. Dat is iets wat we hun ook expliciet hebben gevraagd. Dat geldt vandaag voor Instagram en TikTok. Misschien dat er de komende jaren nog

andere socialemediaplatformen onder die bepaling vallen. Maar dat verklaart eigenlijk de strategische keuze van de VRT om ook actief te zijn op die socialemediakanalen.

Het is een keuze die, denk ik, zowel kwantitatief als kwalitatief succesvol is. Kijk bijvoorbeeld – ik heb dat net nog gecheckt, dus het zijn de allerlaatste cijfers – hoeveel volgers VRT NWS op Instagram heeft: het zijn er 354.000. Dat is enorm. Het kanaal 'nws.nws.nws', dat op Instagram nieuws specifiek vertaalt naar jongeren, heeft 290.000 volgers. En inderdaad, ook Karrewiet heeft vrij recent nog – vorig jaar – beslist om voor die jongste kinderen niet meer in de eerste plaats via Instagram te werken, maar wel via TikTok. Een keuze die in elk geval kwantitatief zeer succesvol is gebleken, met 275.200 volgers op TikTok.

Sociale media behoren vandaag tot de mediamix waar de mediagebruikers gebruik van maken. Vandaar ook de keuze van de publieke omroep om daar actief te zijn. De keuze om vanuit een bepaald VRT-merk, -programma, -project of -initiatief aanwezig te zijn op een sociaal medium kan verschillende oorzaken of aanleidingen hebben. Denk bijvoorbeeld aan een specifiek doelgroepenbereik voor sommige merken dat de VRT met haar eigen platformen minder heeft. Soms zijn er ook functionele redenen, zoals in interactie of in gesprek gaan. Er zijn ook innovatieve redenen, zoals vernieuwende formats in termen van storytelling bijvoorbeeld, of het gebeurt omwille van 'community building', ook een van de redenen.

Sociale media worden maximaal en complementair ingezet in functie van de eigen centrale bestemmingen van de VRT, in de eerste plaats VRT NWS en VRT MAX. Sociale media nemen daardoor ook een soort van vitrine en doorstroomfunctie op, ten voordele van de eigen, klassiekere, VRT-platformen.

Effectief, Karrewiet is ook aanwezig op TikTok. Ik heb al toegelicht hoe dat kadert in de beheersovereenkomst. Veel kinderen, stellen we vast, hebben een account op TikTok, hetzij zelf, hetzij via accounts van hun ouders. U weet dat TikTok een leeftijdsgrens heeft op dertien jaar. We stellen in de feiten vast dat heel veel kinderen, het doelpubliek van Karrewiet, daarop actief zijn. Dankzij Karrewiet-berichten in die omgeving kunnen zij toch betrouwbaar nieuws te zien krijgen. Op TikTok zien zij allerhande content, soms van zeer bedenkelijk allooi. Wat ze van Karrewiet te zien krijgen, is van topkwaliteit.

VRT NWS zorgt voor heel actief community management. Dit is niet te onderschatten in functie van werklust. Ze reageren op reacties op posts. Zo worden alle reacties van de kinderen onder de Karrewiet-TikTokberichten gescreend en gelezen. Vragen van kinderen worden effectief beantwoord en in sommige gevallen wordt op die vragen ook ingespeeld met een nieuw Karrewietbericht. De vinger wordt als het ware aan de pols gehouden, via de reacties van kinderen. Op die manier tracht VRT NWS van Karrewiet een zo veilig mogelijke omgeving te maken, binnen het medium TikTok, dat heel veel voor-, maar ook nadelen kent.

Wat de inkomsten betreft, verwerft de VRT momenteel nog maar een heel beperkt bedrag aan inkomsten met haar aanwezigheid op sociale media. Enkel via YouTube krijgt de VRT een deel van de inkomsten van de advertenties die daar verschijnen. Over de effectieve inkomsten kan de VRT niet communiceren omdat deze van vertrouwelijke aard zijn.

Tot slot, uw laatste vraag: het is zo dat de VRT soms berichten promoot op verschillende pagina's van de sociale media. Dat doet ze vanuit haar eigen digitale marketingbeleid om specifieke doelgroepen te bereiken die de VRT via haar eigen kanalen moeilijk of moeilijker bereikt. De VRT zorgt steeds voor een uitgebalanceerde media- en marketingmix bij haar campagnes. Naargelang de doelgroep die moet worden bereikt en de daaraan verbonden doelstellingen, worden er keuzes gemaakt tussen de platformen die worden ingezet voor

betalende advertentieruimtes. De investeringen voor promotie van sociale media-berichten gebeuren hoofdzakelijk rond de grotere marketingcampagnes als extra toevoeging op de distributie van de campagne op radio, televisie en ook in print en digitaal.

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): Minister, het is inderdaad zo dat de VRT – en daar zijn we blij om – een kwaliteitsvol aanbod biedt, ook op de sociale media. Dat is zeker. Dat is ook de rol van de VRT. Maar de VRT kan het aanbod op sociale media kwalitatief ineensteken en aanbieden, maar het zijn natuurlijk de sociale media zelf die bepalen of ze dat laten staan dan wel of ze dat offline halen. Daar moeten we ons vragen bij stellen, want daar verlies je als openbare omroep eigenlijk de controle en het zeggenschap op wat je maakt.

Ik probeer iets te verzinnen. Stel dat je voor die kinderen een stuk wilt maken over Zwarte Piet, of dat je iets kritisch wilt maken over sociale media, dan zal je misschien tegen een muur botsen en gaat men het er weghalen of er niet opzetten. Hoe gaat de openbare omroep om met die inperking van de vrijheid inzake het brengen van nieuws? Kan de openbare omroep daar ten volle haar rol spelen of zijn er hinderpalen waar de openbare omroep mee geconfronteerd wordt? Hoe gaat men daarmee om? Is er een rode lijn voor de openbare omroep? Zegt men: "Als het zover gaat, dan hoeft het voor ons niet"? Of: "Dan stoppen we ermee"? Dat is een grijze zone waarin we kunnen terechtkomen. Het zal zich uitzonderlijk voordoen, maar het zou kunnen.

De voorzitter: Mevrouw Segers heeft het woord.

Katia Segers (Vooruit): De bezorgdheid omtrent de macht van sociale media-bedrijven en de mate waarin we er niet in slagen om vat te krijgen op hun algoritmes en businessmodellen, is een vraag die we moeten oplossen. Ik kijk dan vooral naar de minister. Onder het Europees voorzitterschap hebt u gezegd dat u er echt een speerpunt van zou maken. De Media Freedom Act is heel belangrijk, maar ook dit soort zaken zijn dat. Hoe reguleren we de sociale mediabedrijven? Dat is een terechte bezorgdheid in uw laatste repliek, en die deel ik ook wel.

Wat ik niet deel, is de toonaard van uw vraagstelling. We zijn het er allemaal over eens dat de VRT moet zijn waar de Vlaming is, en ook de jongeren. We zijn een paar weken geleden allemaal op werkbezoek geweest bij de VRT en iedereen was verrukt over wat bijvoorbeeld de jongerenredactie van de VRT doet met nws.nws.nws en het jong geweld dat daar is. Dat was ongelooflijk enthousiasmerend. Op korte tijd heeft nws.nws.nws 290.000 volgers. Dat is immens. Dat is de toegang van jongeren naar nieuws. Voor ons is het klaar en duidelijk dat we de VRT op geen enkele manier gaan tegenhouden om de Vlamingen, ook jonge Vlamingen, te bereiken waar ze zijn, of dat nu op TikTok is of op Instagram. Dat maakt niet uit. De VRT moet daar zijn en moet jongeren bereiken.

De voorzitter: Minister Dalle heeft het woord.

Minister Benjamin Dalle: Qua digitale strategie denk ik dat het helder en duidelijk is. Ik deel wel de bezorgdheid van collega Vandaele over verschillende sociale media en in het bijzonder over TikTok. De VRT is zich daar terdege van bewust. Er zijn twee aspecten aan, ten eerste het inhoudelijke. We zijn het nog eens aan het navragen, maar ik ben niet op de hoogte van gevallen waar men posts niet heeft kunnen publiceren of verwijderd heeft, bijvoorbeeld doordat er bepaalde content geweerd werd. We kennen allemaal gevallen van content waar bijvoorbeeld naakt op getoond wordt en die dan automatisch wordt geschrapt, ook op Facebook. Ik denk niet dat dat de grote problematiek is. Als je ziet welke ellende en brol er allemaal op TikTok verschijnt, kan ik me moeilijk inbeelden dat men

vanuit het Chinese hoofdkwartier Karrewietberichten zal beginnen te censureren. Maar goed, we gaan het zeker nakijken.

Wat ik daarentegen wel zorgwekkend vind, is dat het voor de publieke omroep zeer moeilijk is om vat te krijgen op de wijze waarop algoritmes de bekendmaking, de disseminatie naar de doelgroep bewerkstelligt. Soms stelt men vast dat een bepaald bericht zeer populair is, soms niet. We kennen dat als politici trouwens ook. Het is zeer moeilijk om te zien hoe dat komt. De transparantie van die algoritmes is op dit moment ondermaats. Dat is voor een publieke omroep inderdaad een nieuwe moeilijkheid. Als je via televisie, via VRT MAX, via VRT NWS of de radio informatie brengt – want het gaat uiteindelijk over nieuws en duiding, gemaakt door een nieuwsredactie –, dan weet je perfect hoe dat werkt, hoe dat geconsulteerd wordt en wie uw doelpubliek is. Via de algoritmes van TikTok maar evengoed van Instagram of andere kanalen is dat veel minder helder. Het is belangrijk dat we daar een beter zicht op kunnen krijgen. Dat is belangrijk voor de publieke omroep maar ook maatschappelijk.

In dat verband verwijs ik graag naar het Europees initiatief rond de Digital Services Act (DSA), waar dergelijke zaken worden aangepakt. Daar vragen we om grotere transparantie te hebben en helderheid over mechanismes die worden gebruikt, 'flagging' en dergelijke meer. Als Vlaams minister of als decreetgever kunnen wij dat natuurlijk niet alleen. Ik ben het eens met collega Segers dat het in elk geval iets is wat in het kader van het Europees voorzitterschap aan bod kan komen. De Media Freedom Act is er ook zijdelings aan gelinkt, maar het is op dit moment vooral de DSA. Dit is een terechte zorg die de VRT moet opvolgen en ook opvolgt. Maar het ontslaat de VRT niet van de taak om op die kanalen aanwezig te zijn, wat ze ook zeer succesvol doet.

Misschien nog een laatste punt. Wat ik bijzonder sterk vind aan die initiatieven, is dat men er op een goede manier in slaagt om echt kwaliteitsvol nieuws en duiding via de nieuwe formats te brengen. Instagram was al een grote uitdaging met de pancarten. Dat is tegenwoordig klassiek. Heel veel mediabedrijven doen dat ook. TikTok is een nog grotere uitdaging, want niemand had twee of drie jaar geleden gedacht dat men nieuwsberichten zou kunnen maken via een TikT Tokkanaal, wat toen werd gezien als iets voor dansjes en muziek. Men slaagt er goed in om kwaliteitsvolle journalistiek te garanderen en te laten passen in dat format. Vele andere mediabedrijven zijn dat nu trouwens aan het navolgen, maar het is toch wel iets wat ik bijzonder op prijs stel en wat goed kadert in de digitale transformatie die we met de beheersovereenkomst beogen.

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): Minister, dank voor uw antwoord. U deelt mijn bezorgdheid. We zitten op dat vlak op dezelfde lijn.

Collega Segers heeft blijkbaar uit mijn tussenkomst begrepen dat wij het niet leuk vinden wat de VRT op de sociale media doet. Dat is zeker niet het geval. Ik ben begonnen met de openbare omroep geluk te wensen met een kwaliteitsvolle aanwezigheid op de sociale media, wat zeker ook moet dezer dagen. De minister heeft herhaald dat het ook een opdracht van de VRT is. Zij doen dat goed. Collega Segers, dat was zeker niet de aard van mijn vraag, wel bezorgdheid uiten. Ik ben blij dat de minister die bezorgdheid deelt.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Klaas Sloomans aan Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd, Media en Armoedebestrijding, over de waarschuwing van de Vlaamse Regulator voor de Media aan de VRT over het gebruik van zogenaamde prerolls op VRT MAX – 623 (2022-2023)

Voorzitter: mevrouw Meyrem Almaci

De voorzitter: De heer Sloomans heeft het woord.

Klaas Sloomans (Vlaams Belang): Minister, u hebt ongetwijfeld ook gelezen dat de Vlaamse Regulator voor de Media (VRM) de VRT onlangs op de vingers tikte. Op 10 oktober 2022 ging de VRM over tot een waarschuwing, een instrument dat het Mediadecreet aanreikt. De aanleiding was een klacht van een kijker – JFT genaamd – die de prerolls die de VRT bij live-uitzendingen op VRT MAX hanteert, aankloeg omdat zij strijdig zijn met artikel 50 van het Mediadecreet. Dat artikel stelt: "Het is de omroeporganisatie van de Vlaamse Gemeenschap verboden reclame te brengen, met uitzondering van radioreclame en van reclame die gericht is op zelfpromotie."

Er is hier weinig marge tot interpretatie. Toch hebben we kunnen vaststellen dat de VRT van mening was dat deze prerolls niet expliciet worden verboden door het Mediadecreet. De VRM verwierp deze argumentatie en oordeelde dat er wel degelijk sprake was van een commerciële boodschap tijdens het lineaire omroepschema en er dus een schending plaatsgrijpt van artikel 50 van het Mediadecreet.

Nu, hoewel de waarschuwing van de VRM dateert van 10 oktober 2022 – dat is vandaag bijna twee maanden geleden –, blijkt dat de VRT tot op heden geen enkel gevolg heeft gegeven aan deze uitzonderlijke waarschuwing van de VRM, zeker aan het adres van de VRT.

Ik heb het hier net nog gecontroleerd, minister. Ook wie nu live wil kijken via VRT MAX, stelt vast dat daar reclame wordt gemaakt voor Campari, Carglass, voor Collect&Go en dies meer. Dat gaat dus niet over boodschappen van algemeen nut. Men kan ook niet als argument aanbrengen dat er contractuele verbintenissen zouden zijn aangegaan die dateren van voor 10 oktober 2022. Want ik stel vast dat er op dit moment constant nieuwe reclame wordt gemaakt voor nieuwe producten die er op 10 oktober nog niet waren. Het is dus duidelijk dat men nieuwe contractuele verbintenissen aangaat. Daarover heb ik de volgende vragen voor u, minister.

Hoe evalueert u deze beslissing van de VRM?

Wanneer zal de VRT gevolg geven aan de beslissing van de VRM? Hoe komt het dat hier geen onmiddellijk gevolg aan wordt gegeven?

Zal de VRT beroep aantekenen bij de Raad van State tegen deze beslissing van de VRM? We weten dat zij zestig dagen de tijd hebben om beroep aan te tekenen tegen een nietigverklaring. Die zestig dagen zijn intussen bijna verstreken. Het lijkt me wel nuttig te weten of men dat beroep zal aantekenen, ja dan neen.

De voorzitter: Minister Dalle heeft het woord.

Minister Benjamin Dalle: De VRM besloot dat de commerciële boodschappen, uitgezonden bij de live televisie-uitzendingen op VRT MAX, beantwoorden aan de decretale definitie van reclame. Zij vallen volgens de VRM bijgevolg onder de verbodsbepaling van artikel 50 van het Mediadecreet.

Ik neem akte van deze beslissing.

Aangezien de VRM autonoom toezichthouder is op de bepalingen van het Mediadecreet is het niet aan mij om over deze beslissing een uitspraak te doen.

De VRT laat me weten dat ze de beslissing van de VRM bestudeert en de impact ervan nader bekijkt. Pas daarna zal de VRT al dan niet gevolg geven aan de VRM-beslissing. De VRT stelt dat ze de bestaande afspraken wel nog zal afwerken. De VRT heeft nog geen beslissing genomen of zij beroep gaat aantekenen bij de Raad van State.

De voorzitter: De heer Slootmans heeft het woord.

Klaas Slootmans (Vlaams Belang): Het is toch vreemd allemaal. Men bestudeert het nog. Men heeft decretaal zestig dagen de tijd om over te gaan tot nietigverklaring. Dat is binnen twee dagen afgelopen en men is het nog aan het bestuderen. Ik kan mij niet van de indruk ontdoen dat men ons met een kluitje in het riet stuurt.

Ik begrijp zeker dat er contractuele verbintenissen zijn, maar als een officieel toezichtsorgaan, zijnde de VRM, een beslissing neemt die wordt voorgezeten door een magistraat, dan ga je ofwel in beroep, ofwel schik je je ernaar. Maar we stellen vast dat men aan de Reyerslaan de mediaregulator eigenlijk uitlacht in het gezicht. Men gaat over tot de orde van de dag. Ik had graag van de minister vernomen wanneer hij deze illegale boodschappen – want ze zijn illegaal, ze zijn strijdig met artikel 50 van het Mediadecreet – zal laten stoppen. U kunt daarvoor het instrument van het Mediadecreet gebruiken. U bent vertegenwoordiger van de enige aandeelhouder van de VRT. We vragen u om het nodige te doen en stappen te nemen opdat deze beslissing van de VRM in de praktijk zou worden gebracht. Anders kan men zich vragen stellen over de doelstelling en het nut van deze regulator, wanneer men gewoon met die mensen lacht als ze een beslissing nemen, en overgaat tot de orde van de dag.

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): Het klopt dat je op het eerste gezicht, minister, inderdaad zou zeggen dat de VRM gelijk heeft en dat de VRT geen reclame mag maken op televisie en VRT MAX – dat is ook een vorm van televisie – enzovoort. Toch zijn wij geneigd om hier wat nuance aan te brengen en misschien een beetje door te dringen tot de kern van de zaak. We hebben destijds afgesproken dat er een gemengde financiering is voor de openbare omroep: laat ons zeggen 60 procent publieke middelen en 40 procent eigen inkomsten. Er is ook een reclameplafond, weten we. Dat is in het verleden af en toe eens overschreden. Nu is dat blijkbaar niet het geval, men blijft onder dat plafond. Dus er is van overschrijding geen sprake. Om maar te zeggen dat de middelen natuurlijk wel ergens vandaan moeten komen, als het niet uit dotaties is. Wij blijven, als N-VA, de rol van die openbare omroep essentieel vinden, maar de openbare omroep moet die rol natuurlijk ook wel kunnen spelen.

En dan het argument dat dit concurrentie is voor de privémarkt, ik denk dat we ook dat moeten nuanceren. Ik heb het hier neergekrabbeld, dus ik ben het niet zeker, maar ik denk dat het wel de juiste cijfers zijn. Ik denk dat DPG iets van een 43 procent van de reclametaart voor zijn rekening neemt, de Vlaamse Audiovisuele Regie (Var) 6,6 procent. En als je enkel naar televisie kijkt, dan zit DPG op 56 procent en de VRT op 5 procent, dus of we met die reclame op de VRT de privésector echt doodnijpen? Dat willen we uiteraard niet. Dat is ook een hele duidelijke lijn die we in het verleden hebben getrokken: we mogen de privésector niet nodeloos beconcurreren, maar veeleer versterken. Maar goed, als we die cijfers bekijken, dan ben ik geneigd om te denken dat dit niet zo'n grote misdaad tegen de mensheid is, die prerolls. De beheerovereenkomst laat daar ook wel

ruimte voor en geeft wel mogelijkheden om wat extra bronnen aan te boren. Dit behoort dan misschien wel tot die serie van extra bronnen.

De voorzitter: Mevrouw Segers heeft het woord.

Katia Segers (Vooruit): Ik zit eigenlijk bijna op dezelfde lijn als collega Vandaele. Dat verheugt mij ten eerste. *(Opmerkingen)*

Ik heb collega Vandaele lang horen zeggen dat de VRT moest wegblijven van al dat digitale en reclame. Dus, voilà, we zitten op dezelfde lijn in die zin dat we allebei vinden dat we absoluut een sterke openbare omroep nodig hebben, omdat dat gewoon ook beter is voor ons medialandschap, omdat dat gewoon ook een goede zaak is voor onze democratie.

De collega van het Vlaams Belang zegt dat de VRT de waarschuwing van de VRM zomaar naast zich neerlegt. Over de afspraken van de VRM, daar hebben wij echt met geen woord over te reppen. Die gebeuren door de VRM. En zij doen dat natuurlijk binnen hun huidig regelgevend kader. Dat is, denk ik, wat nu wel aan de orde is, nog voor minister Dalle of zeker voor een volgende legislatuur. De mediatechnologieën evolueren zodanig snel dat je met de regelgeving de facto altijd achterop loopt en dat je die nieuwe realiteit een kader moet kunnen geven.

In dezen denk ik dat, als de VRT haar publieke rol met volle kracht wil blijven volbrengen, daar de nodige middelen tegenover moeten staan. Natuurlijk is het deze Vlaamse Regering die er verantwoordelijk voor is dat de VRT voor een ongeziene besparingsoefening is gesteld, een besparingsoefening die haar verzwakt. We hebben de effecten daarvan gezien: de stakingen, de perikelen met Thuis, de naakte ontslagen. Die laatste blijven voor heel veel beroering zorgen, vooral als je kijkt naar de profielen. Het is de verantwoordelijkheid van deze Vlaamse Regering dat de VRT momenteel moet roeien met alle riemen die ze heeft om die cruciale taak toch te kunnen blijven vervullen. Het is normaal dat de VRT dan creatief wordt.

Het veelbesproken interview van de heer Delaplace in De Tijd zette kwaad bloed bij de private zenders, waarop de VRT zei dat ze niet per se meer reclame-inkomsten wil. Wij hebben er destijds voor gekozen om onze VRT in een gemengde financiering – publiek en privaat geld – te steken. Ik denk dat dat de juiste is. Ik zou nooit willen dat een openbare zender voor 100 procent gesubsidieerd zou worden. Maar als die reclamemarkt ook evolueert, moeten we ook daar volgen. Dus ook wat mij betreft: ik heb geen probleem met die prerolls. Opnieuw, de VRM oordeelt natuurlijk binnen haar huidig regelgevend kader. Het zal aan deze en de volgende regering zijn om te kijken hoe de VRT haar reclame-inkomsten maximaal kan blijven inzetten, in overleg met de private spelers, vanuit het idee van een gezond ecosysteem.

De voorzitter: Minister Dalle heeft het woord.

Minister Benjamin Dalle: Voorzitter, collega's, ik denk dat het wel zinvol is. De VRM doet de analyse over het Mediadecreet. Zoals gezegd heb ik daar als minister geen uitspraak over te doen. Mocht er geen gevolg worden gegeven aan een beslissing van de VRM, dan heeft de VRM de middelen om dat vast te stellen en desgevallend sancties op te leggen. Dat staat het Mediadecreet toe. Als minister kan ik daar niet in tussenkomen, zeker ook omdat het gaat over een juridische kwestie, waartegen desgevallend vandaag nog beroep openstaat.

Wat de inhoud en de beheersovereenkomst betreft, wens ik wel te verwijzen naar mijn antwoord in deze commissie op 27 oktober, waar ik heb aangegeven dat we naast het Mediadecreet met de beheersovereenkomst een heel duidelijke tekst hebben op het vlak van prerolls voor live radio- en televisieprogramma's. Prerolls

in het algemeen als methode worden zeker niet uitgesloten, maar de tekst van de beheersovereenkomst is wel duidelijk op het vlak van live radio- en televisieprogramma's. Daar zijn prerolls niet toegestaan. Ik denk dat dat terecht is, vanwege de digitale logica, waarbij je eigenlijk via de digitale kanalen zeker even goed bediend moet zijn als via het lineaire kanaal. Als je om 7 uur 's avonds het VRT Journaal wilt bekijken via je televisietoestel of via VRT MAX, dan moet dat op dezelfde gebruiksvriendelijke manier kunnen gebeuren. Hetzelfde geldt voor het radionieuws van gelijk welke radiozender om 7 uur 's morgens. Op dat moment, live, moeten er geen prerolls zijn. Dat is wat de huidige beheersovereenkomst duidelijk stelt.

Ik denk dat we de komende jaren heel goed moeten nadenken over hoe we de duurzame financiering van de VRT blijven garanderen. We hebben het er al vaak over gehad dat we bij aanvang van de bestuursperiode een beperkt besparings-traject hebben doorgezet en dat we nadien voor meer dan 40 miljoen euro extra middelen hebben toegekend aan de VRT voor allerlei projecten en voor de transitie. Dat zijn toch wel belangrijk extra middelen. Desalniettemin staat de publieke omroep nog steeds voor een grote financiële uitdaging en moeten we alles bekijken. We moeten daarbij uiteraard de dotatie in ogenschouw nemen, zeker richting volgende legislatuur, maar eveneens de mogelijkheden die de VRT heeft om die private inkomsten te verwerven. Ook de reclame-inkomsten en met name de digitale reclame-inkomsten moeten daar bekeken worden. Ik kan alleen maar zeggen dat de tekst van de beheersovereenkomst vandaag wel duidelijk is, los van wat de VRM op puur juridisch vlak, op het vlak van het decreet, heeft gesteld. Dat is toch wel een belangrijke aanvulling.

De voorzitter: De heer Slootmans heeft het woord.

Klaas Slootmans (Vlaams Belang): Het valt wel echt op dat sinds de N-VA de voorzitterszetel van de raad van bestuur bezet, men het geweer serieus van schouder heeft veranderd. Alleen een blinde ziet dat niet. Het argument dat dit negatief zou uitdraaien voor de commerciële groepen is eigenlijk totaal irrelevant. Artikel 50 van het Mediadecreet stelt dat er een verbod is op het brengen van reclame, met uitzondering van radioreclame en van reclame die gericht is op zelf-promotie. Of dat nu nadelig is voor de commerciële groepen of niet, dat argument snap ik niet. Dat lijkt mij in dezen compleet irrelevant. De wet is de wet en ook de VRT moet die naleven, zeker als een toezichtsorgaan daartoe verplicht.

Ik heb ook de indruk dat men de wetgeving zeer à la carte wil gaan toepassen, als ik mevrouw Segers bezig hoor, en dat we daar creatief mee moeten zijn. Nu, artikel 50 is helemaal niet creatief. Verbod is verbod. Ik denk dat het nuttig zou zijn dat de minister de extra middelen die hij de VRT wil geven in 2023, die hij net heeft genoemd, in het kader van informatie en in het kader van de energiepremie, misschien net zoals mevrouw Demir, op de helling zou zetten om als hefboom te gebruiken om de wet, zijnde het Mediadecreet, af te dwingen en dat men zich niet laat uitlachen door de VRT, die gewoon overgaat tot de orde van de dag.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Katia Segers aan Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd, Media en Armoedebestrijding, over de toekomst van de lokale journalistiek – 755 (2022-2023)

Voorzitter: mevrouw Meyrem Almaci

De voorzitter: Mevrouw Segers heeft het woord.

Katia Segers (Vooruit): Ik wil even dieper ingaan op een aspect van, een belangrijke conclusie uit het jaarlijkse rapport Mediaconcentratie 2022 van de Vlaamse Regulator voor de Media (VRM). Dat is een belangrijk document waar we met zijn allen naar uitkijken. We vinden er heel veel voer in om over te debatteren, zowel op politiek als academisch niveau. Het is een heel belangrijke graadmeter.

Ik zou het ook straks kunnen zeggen, collega's, er zit zoveel voer in en ik heb er nu één aspect uitgehaald. Het zou goed zijn dat we er dieper op ingaan via een hoorzitting of wat dan ook. Ik vind dat dit het echt wel verdient om breder besproken te worden.

Een van de opvallende conclusies over de stand van de mediasector in 2022 zit al in de titel van het rapport. Eigenlijk werd die titel nog nooit zo expliciet geformuleerd: 'Terwijl het de grootste Vlaamse mediagroepen financieel voor de wind gaat, zien lokale en gratis pers zwarte sneeuw'. De VRM stelt vast dat de grote mediagroepen, zoals DPG Media, Mediahuis en Roularta, in 2021 een zeer winstgevend jaar hadden, nationaal en internationaal. Deze grote groepen, samen met VRT en Telenet, hebben nog steeds 80 tot 100 procent van de markt in handen, waardoor de mediaconcentratie – we noemen het nu consolidatie – nog steeds groot blijft. De VRM merkt wel op dat er consolidatie, stabilisering, in komt.

In schril contrast staat de situatie van de regionale en de lokale pers. Verschillende lokale en gratis kranten en magazines moesten de boeken toedoen. Maar ook het aantal regionale edities van HLN, toch dé krant die samen met Het Nieuwsblad inzet op regionaal nieuws, zakte van 24 naar 15. Uit het jaarlijks onderzoek van de VRM met betrekking tot de lokale journalistiek, blijkt dat het gemiddeld aantal private lokale nieuwsmedia per gemeente daalt van 2,26 naar 1,84. De druk op regionale, lokale en gratis pers wordt in Vlaanderen elk jaar groter.

De afname in diversiteit van lokale nieuwsmedia, staat in schril contrast tot het belang ervan voor de diversiteit en de nabijheid van het nieuwsaanbod voor onze burgers. Het is net de lokale pers die met nieuwe, verschillende en relevante verhalen komt voor hun lokale publiek. Ze vinden hiermee het beste aansluiting bij de lokale leefwereld van mensen, jong en oud. Lokale media spelen dan ook een bijzonder belangrijke rol in onze democratie, die ook lokaal tot uiting moet komen. Minister, als minister van Media moet dat een van uw bekommernissen zijn. Het is het deels ook, maar de resultaten van het VRM-rapport roepen toch de volgende vragen op.

Hoe evalueert u de neerwaartse trend van de aanwezigheid en sterkte van regionale en lokale media? Hoe evalueert u de precaire positie van lokale media en het feit dat de diversiteit ervan concreet onder druk komt, in schril contrast tot de grote winst van de grote mediabedrijven op een geconsolideerde Vlaamse markt?

Erkent u het belang van een sterke regionale en lokale journalistiek en media-initiatieven? Op welke manier zult u deze beter ondersteunen vanuit het media-beleid?

Er bestaat een onevenredigheid in de nood en de ondersteuning van de grote mediabedrijven en de regionale pers. Ik heb het over de federale steunmaatregelen. Op welke manier wilt u deze discrepantie rechte trekken?

De voorzitter: Minister Dalle heeft het woord.

Minister Benjamin Dalle: Dank u, collega Segers, voor de vraag.

Met betrekking tot uw vraag nam ik trouwens ook contact op met de Vlaamse Vereniging van Journalisten (VVJ), die ook wat input gaf ter zake.

Het mediaconcentratierapport van de VRM, dat een overzicht geeft van het medialandschap en de wijzigingen die zich het laatste jaar manifesteerden, bevat dit jaar uiteraard opnieuw interessante bevindingen en aanbevelingen.

Als verklaring voor het dalende aantal private lokale nieuwsmedia verwijzen de onderzoekers onder andere naar de coronacrisis, waarvan het effect vorig jaar nog niet in de cijfers te zien was, maar nu dus wel. In het VRM-rapport wordt verwezen naar de daling van het aantal regionale edities van Het Laatste Nieuws en naar het verdwijnen van De Streekkrant. Er is zeker een probleem wat betreft de klassieke printuitgaven. Maar de VVJ nuanceert en wijst op het feit dat we het online aanbod toch ook niet uit het oog mogen verliezen. Daar wordt wel nog volop geïnvesteerd, ook voor lokaal nieuws.

Ik voeg hier gewoon, puur als illustratie, een voorbeeld toe van iets wat ik deze week heb meegemaakt. Dinsdagavond ben ik laat op bezoek gegaan bij een prachtig jeugdinitiatief – een van de mooiste van Vlaanderen, collega's van de jeugdcommissarissen zitten ook deels in de zaal. Dat is Villa Homaar in Wetteren. Ik ben daar laat gaan spreken – het was al na 20 uur, denk ik – en heb er een aantal mededelingen gedaan. Er was daar ook wat te vieren: vijf jaar Villa Homaar. Een uur nadat ik daar was gepasseerd, hadden zowel Het Laatste Nieuws als Het Nieuwsblad perfecte online berichtgeving over dat event. Niet omdat ik daar speciaal kwam, maar omdat het een zeer relevant initiatief is.

Om maar te zeggen dat je eigenlijk merkt dat er, zeker voor dit soort relevante zaken – lokaal, maar trouwens ook met een bredere uitstraling –, door de online nieuwsmedia van de verschillende mediahuizen – in dezen Mediahuis en DPG Media – echt wel geïnvesteerd wordt. Je merkt trouwens ook dat mensen dat bijzonder belangrijk vinden en dat dat voor de mediabedrijven een belangrijk aspect is van de aantrekkelijkheid van hun abonnementen en ook van hun nieuwswebsite tout court.

Het rapport stelt vast dat de grote mediabedrijven het in 2021 erg goed doen. Een sterke Vlaamse mediamarkt zorgt ervoor dat ze in concurrentie kunnen gaan met grote internationale digitale platformen, wat bijdraagt tot een pluralistisch lokaal medialandschap. De grote mediabedrijven hebben natuurlijk ook meer mogelijkheden om hun winsten en verliezen te gaan spreiden, precies door de diversificatie van het aanbod en hun consolidatie als mediagroep. Ik stel ook vast dat de mediabedrijven zich hard inzetten om lokaal nieuws digitaal tot bij hun lezers te brengen, zoals ik net ook illustreerde.

We hebben in deze commissie al regelmatig gesproken over de consolidatie van de Vlaamse mediabedrijven, de voordelen ervan, maar ook de risico's en de uitdagingen. Consolidatie is vandaag een wereldwijde trend in de mediasector, die ook een aantal positieve gevolgen met zich meebrengt. Onze Vlaamse mediabedrijven blijven zich verder versterken, niet alleen in Vlaanderen maar ook in het buitenland, iets waar wij bijzonder fier op mogen zijn. Ik denk dat dat een zeer goede zaak is, dat onze Vlaamse mediabedrijven ook actief zijn in het buitenland. Natuurlijk moeten we ervoor zorgen – en dat is de ommezijde van de medaille – dat mediapluralisme altijd gewaarborgd wordt. Dat is een heel belangrijk aandachtspunt.

Ik kom dan bij uw tweede en uw derde vraag.

Ik ben ervan overtuigd dat we in Vlaanderen over zeer sterke lokale en regionale media beschikken en ik zal die ook blijven ondersteunen. Diversiteit in de media is essentieel om burgers zo goed en zo pluralistisch mogelijk te informeren en is daarom ook een belangrijke pijler in mijn mediabeleid.

Een voorbeeld daarvan gaat over de toekenning van werkbeurzen voor het verrichten van bijzonder onderzoeksjournalistiek werk via het Fonds Pascal Decroos. Dat wordt verder ondersteund. Ik heb deze samenwerking geformaliseerd in een meerjarige samenwerkingsovereenkomst 2022-2025, met ook extra middelen. Daarnaast zet ik ook de steunmaatregel aan de VVJ onverkort verder.

Heel belangrijk zijn ook onze relanceprojecten. Daar komt binnenkort trouwens nieuws over, want we hebben daarin ook knopen doorgehakt. Er zijn verschillende projecten ingediend in het kader van de projectoproep Digitale Transformatie die zeer interessant zijn. U weet dat we daar niet alleen voorzien hadden om grote projecten te ondersteunen – met meerdere, grotere indieners of een omvangrijk project – maar ook kleinere. Ik heb vastgesteld dat die kleinere projecten ook succesvol zijn, dat daar heel frequent op is ingezet, met ook bijzonder kwaliteitsvolle projecten die positief zijn beoordeeld door onze jury. Het is moeilijk om daar nu al heel veel over te zeggen. Dat wordt binnenkort bekendgemaakt. Maar er zijn effectief ook projecten die bijdragen tot een sterke journalistiek die pluralistisch en divers is. Het is de grootste investering in dat soort mediaprojecten – ik zou durven zeggen – in de Vlaamse geschiedenis, want het gaat over een projectbedrag van bijna 10 miljoen euro. Dat was toch een stevige financiering vanuit Vlaamse Veerkracht, het relanceprogramma van de Vlaamse overheid.

Het laatste punt zijn natuurlijk de regionale omroepen. Weet dat we – we hebben het er ook al regelmatig over gehad – verder werken aan de versterking en de optimalisatie van de werking van de regionale televisieomroeporganisaties. Ik verwijs daarbij naar mijn conceptnota ter zake, waarin een traject werd uitgewerkt dat moet leiden tot een beter regionaal aanbod van de omroepen, gekoppeld aan meer inkomsten. Naast nieuwe samenwerkingsovereenkomsten zal in de loop van 2023 gewerkt worden op een aanpassing van het decretaal kader en het uitvoeringskader. Dus dit komt zeker ook nog terug in deze commissie.

De voorzitter: Mevrouw Segers heeft het woord.

Katia Segers (Vooruit): Dank u, minister, voor uw antwoord. Er is veel gezegd, er is ook veel niet gezegd. Er valt veel te nuanceren. Ik herhaal dat het echt de moeite waard is om ons in de commissie in detail over de resultaten te buigen.

U begon met de verwijzing naar de berichtgeving over uw bezoek in Wetteren. Het is uiteraard fijn dat HLN en Het Nieuwsblad daar onmiddellijk over berichtten. U hebt natuurlijk ook een persdienst. Dat geldt zeker niet altijd. Niet alle lokale initiatieven worden onmiddellijk opgepikt door beide websites. De vraag is ook of die berichtgeving de volgende dag in de gedrukte krant staat. Een van de resultaten in het VRM-rapport stelt dat de kranten hun dalende trend hebben omgebogen – alle titels verkopen meer –, maar dat de websites een significante daling van het aantal bezoekers kennen. De websites van de kranten zijn de gemakkelijkste ingang voor de lokale berichtgeving.

We kunnen er niet naast kijken – en dat is ook wat de VRM zegt –: er is een schril contrast tussen wat de grote groepen doen, nationaal en internationaal, en de winst die ze maken, terwijl de gratis lokale nieuwsmedia onder druk staan. U verwijst naar alle initiatieven die u neemt. Dat is zeker en vast goed. Maar we blijven met een groeiend democratisch probleem zitten. Ik heb dat al een paar keer benoemd. We zien vanuit Vlaanderen de tendens om het lokaal bestuur te responsabiliseren – zo noemen we dat dan. Ze krijgen steeds meer bevoegdheden. Omgevingsvergunningen, bijvoorbeeld, worden niet meer door de provincie

afgeleverd, de lokale besturen doen dat zelf. De vraag is: zijn er in alle gemeenten voldoende journalisten met de nodige skills om daar controle op uit te oefenen? Ik denk het niet. Als het over steden gaat, is dat uiteraard zo, maar in kleine gemeenten zitten we echt met een probleem. Er is een gebrek aan democratische controle op die lokale besturen, terwijl we hen net steeds meer macht geven.

We moeten daar investeren in condities voor journalisten, lokale journalisten en beroepsjournalisten. Uit het VRM-rapport blijkt dat op 10 jaar tijd 138 beroepsjournalisten verdwenen zijn. Lokale en regionale journalisten worden ook erbarmelijk betaald. Minister, ik zou u zeer graag horen zeggen dat u specifiek gaat kijken naar de staat van de lokale en regionale journalistiek en wat we moeten doen om die te versterken. In welke mate moeten we inzetten op de grote mediaspelers, en in welke mate moeten we inzetten op de regionale en lokale spelers?

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): Ik heb de indruk dat collega Segers toch wel heel veel op een hoopje veegt. De lokale dimensie van journalistiek en nieuws is een complexe aangelegenheid. Er is een huizenhoog verschil tussen de lokale pagina's en de regionale pagina's van grote kranten, de regionale omroepen en de lokale radio's die ook wel eens nieuws durven brengen, de kleine gedrukte media, de lokale websites. Er is zoveel verscheidenheid dat het bijna onbegonnen werk is om te proberen daar een verhaal van te maken. Als de belangstelling van de mensen voor die lokale nieuwsgaring er is, dan zou je denken dat er voor de uitgevers voldoende draagvlak is om met die mediaorganisaties ook in de toekomst het lokale nieuws te blijven brengen.

Nog iets heel anders is de kwaliteit van de journalisten die met lokaal nieuws bezig zijn. Ik ga al een tijdje mee. Ik heb het nooit geweten dat lokale correspondenten diploma's communicatiewetenschappen hadden. Dat is altijd al een zwak broertje geweest. Ik zie hen ook niet als de eerste spelers om democratische controle uit te oefenen op omgevingsvergunningen en andere soorten beslissingen van lokale besturen. De oppositie in de gemeenteraden moet daar de eerste speler zijn, en niet zozeer de correspondent van een of andere lokale krant.

Maar goed, de materie is complexer dan u hier vandaag voorstelt.

De voorzitter: Minister Dalle heeft het woord.

Minister Benjamin Dalle: Ik wil starten met de vraag naar regionale correspondenten, die zowel voor de publieke omroep als voor de private mediagroepen relevant zijn. De private mediagroepen investeren in een netwerk van regioreporters, net zoals de publieke omroep. In het verleden hadden zij eigenlijk een strategie om met mensen te werken die een vrij groot takenpakket hadden, in een vrij grote regio of provincie. Nu hebben ze ervoor gekozen om te werken met een heel groot aantal correspondenten die voor een veel kleiner gebied of gemeente verantwoordelijk zijn. De publieke omroep doet ook een inspanning om dat nog fijnmaziger te doen met aandacht voor die lokale realiteit per gemeente.

Je merkt wel dat er bij de mediagebruikers minder aandacht is voor de echte verslaggeving, bijvoorbeeld over gemeenteraden en ook over het parlement. Bijgevolg hebben mediagroepen en journalisten daar niet altijd aandacht voor, wat de lokale politiek misschien wel anders zou willen zien. Dat heeft ook te maken met de interesse in parlementair of gemeenteraadswerk en die is de laatste decennia ook wel gewijzigd. Ook het interessante commissiewerk in de parlementen wordt niet altijd grondig gevolgd, ook al is Belga, naast de kranten, toch wel een actor die daar zeer grondig op toekijkt.

Ik wou ook nog even iets toevoegen aan mijn anekdote over HLN online en Het Nieuwsblad. In dit geval is er ook een verslagje van dat 5-jarig event van Villa Omaar in Het Nieuwsblad van vandaag, regio Eeklo-Deinze-Vlaamse Ardennen. Het staat op pagina 7 voor de geïnteresseerden. Het is maar een anekdote, maar ik stel wel vast dat men online zeer snel is en dat men heel kwalitatief werkt. De print volgt soms maar niet altijd. Ik denk dat dat een keuze is van de redactie of van de eindredactie van de papieren krant om dat dan al dan niet te doen. Maar dat heeft dan niet noodzakelijk te maken met de kwaliteit van het geleverde werk, maar eerder met de redactionele keuze en de invulling van de krant van die dag. Maar het is niet zo dat het alleen online is en vervolgens niet in de papieren versie. Dat hangt af van geval tot geval.

De voorzitter: Mevrouw Segers heeft het woord.

Katia Segers (Vooruit): Er is bijzonder veel gezegd en de problematiek is bijzonder complex, zoals collega Vandaele aangeeft. Ik lanceer opnieuw mijn oproep om ons op een aantal aspecten ten gronde te buigen over de resultaten van het VRM-rapport. Minister, voor mij is de conclusies van de VRM zonneklaar: er is een schril contrast tussen de grote winsten van de grote mediabedrijven en het op apegapen liggen van regionale, vooral lokale persberichtgeving, zowel via lokale radio's, via lokaal internet, of via gedrukte initiatieven zoals de lokale, regionale pagina's in de grote titels. We moeten echt wel bekijken hoe we dat kunnen versterken en hoe we een tendens naar professionalisering kunnen lanceren. Die professionalisering hangt samen met waardering. U hebt het over private spelers die veel investeren in lokale berichtgeving zoals HLN, Het Nieuwsblad, maar de lokale correspondenten zijn echt wel onderbetaald. Ze krijgen bijvoorbeeld niet meer dan 2 à 3 euro per foto en ook niet veel voor een artikel.

De VRT heeft nu beslist om het ochtendblok van Radio2 te schrappen en te vervangen. Tegelijkertijd hebben ze gezegd dat ze de lokale berichtgeving zouden versterken en dat ze zouden gaan zoeken naar correspondenten. Ik heb u toen de vraag gesteld of dat zou betekenen dat VRT lokale verslaggevers zou aanwerven in elke gemeente. Daarop hebt u gezegd dat dat niet de bedoeling ging zijn en dat ze eerder gingen kijken naar bestaande netwerken. Laat ons dat initiatief van de VRT nu aangrijpen om te kijken hoe die lokale netwerken eruitzien, waar er blinde vlekken zitten, en waar we in kunnen investeren, ook naar vorming. U verwees bijvoorbeeld naar de gemeenteraden, die sinds corona meer en meer gestreamd worden. Dan zie je dat op lokale Facebookgroepen druk gediscussieerd wordt, ook al zegt u dat ze niet veel respons kennen. Integendeel, er wordt vaak heel druk over gediscussieerd op die lokale facebook-groepen maar niet altijd met evenveel kennis van zaken. Dus ook naar de burgers toe is er absoluut nood aan investeringen in de lokale en regionale journalistiek. Laten we dat met ons allen proberen te doen.

De voorzitter: In dit verband is het misschien interessant voor de minister en voor de commissie om te weten dat mijnheer Van Vinckenroye contact opgenomen heeft met de VRM voor de toelichting van het Mediaconcentratierapport. Zij hebben aangegeven dat ze dat in december niet meer kunnen doen. In de regeling van de werkzaamheden zullen we bekijken wanneer we dat in het voorjaar zo snel mogelijk kunnen doen. Dan kan ook de commissie zelf beslissen in hoeverre ze de discussie hieromtrent willen verderzetten. Dan zal het wel specifiek over de toelichting van het Mediaconcentratierapport gaan.

De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Katia Segers aan Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd, Media en Armoedebestrijding, over de toegankelijkheid van media – 759 (2022-2023)

Voorzitter: mevrouw Meyrem Almaci

De voorzitter: Mevrouw Segers heeft het woord.

Katia Segers (Vooruit): Ik heb een vraag over een belangrijke thematiek, namelijk toegankelijkheid van media, van nieuws, van content. Op 14 oktober 2022 gaf de Vlaamse Regering haar eerste goedkeuring aan een nieuw uitvoeringsbesluit over de toegankelijkheid van omroeporganisaties. Het uitvoeringsbesluit wil dat de Vlaamse content zo maximaal mogelijk toegankelijk wordt gemaakt voor personen met een visuele en/of auditieve beperking door middel van ondertiteling, audiodescriptie, gebarentaal en audiobeschrijving.

Zo staat er in het uitvoeringsbesluit dat televisiezenders met minstens 2 procent marktaandeel quota moeten halen op het vlak van ondertiteling. Dat is zeer goed. Zenders moeten namelijk minstens 40 procent van alle programma's tussen 13 uur en 24 uur ondertitelen, de ondertiteling moet ook online beschikbaar zijn en zenders moeten een signaal uitsturen voor gesproken ondertitels voor programma's tussen 13 uur en 24 uur. Televisiezenders met een marktaandeel van 30 procent moeten nog verder gaan, namelijk alle anderstalige fragmenten in het journaal toegankelijk maken via gesproken ondertiteling en ook het hoofdjournaal en actualiteitenprogramma's moeten toegankelijk gemaakt worden via Vlaamse Gebarentaal (VGT). Voor alle televisiezenders geldt dat de zenders de bestaande audiodescriptie bij reeksen of films beschikbaar moeten maken en er een aankondiging moet komen in de programmagids of op de website indien er audiodescriptie beschikbaar is. Via het uitvoeringsbesluit wordt ook mogelijk gemaakt voor tv-zenders om subsidies aan te vragen om televisieprogramma's toegankelijk te maken.

Minister, op dit uitvoeringsbesluit vroeg u aan onder andere Niets Over Ons Zonder Ons (NOOZO) om advies te geven, wat uiteraard een zeer goede zaak is. Deze adviesraad doet enkele aanbevelingen. Zo pleit NOOZO ervoor om de concrete quota voor ondertiteling te behouden en voldoende ambitieus te zijn, namelijk te streven naar een volledige ondertiteling van alle programma's. Ook vraagt NOOZO een verplicht minimumpercentage voor programma's met audiobeschrijving en een groter media-aanbod in VGT. Daarnaast vraagt de adviesraad om zenders te stimuleren om ervaringsdeskundigen te betrekken bij het toegankelijkheidsbeleid, om richtlijnen over de kwaliteit van de toegankelijkheidscomponenten uit te werken en om personen met een handicap te betrekken bij de opvolging en rapportering van de toegankelijkheid van de media.

We zijn het er allemaal over eens dat de toegankelijkheid van onze media cruciaal is om ervoor te zorgen dat alle Vlamingen ten volle kunnen genieten van de Vlaamse audiovisuele content. In opvolging van de adviezen van NOOZO heb ik volgende vragen.

Minister, met welke aanbevelingen van NOOZO zult u aan de slag gaan? Op welke concrete manier zult u dat doen?

Hoe staat u tegenover de oproep van NOOZO om meer ambitie te tonen bij deze update van het uitvoeringsbesluit? Bent u ervan overtuigd dat het nog beter kan? Wat wilt u dan doen?

De VRT heeft reeds een bijzonder goede trackrecord op het vlak van toegankelijkheid. Tijdens het afgelopen werkbezoek bleek nog eens welk fantastisch werk

daar ter zake gebeurt. Maar de VRT kan uiteraard altijd nog een stap verder zetten. De vraag is natuurlijk in deze voor de VRT barre tijden hoe u de VRT daarin gaat ondersteunen en hoe u de private zenders erop gaat wijzen en stimuleren om hun verantwoordelijkheden qua toegankelijkheid op te nemen.

De voorzitter: Minister Dalle heeft het woord.

Minister Benjamin Dalle: Collega Segers, dank u voor de vraag over een thema dat mij ook bijzonder na aan het hart ligt. Ik denk dat het heel belangrijk is dat onze mediabedrijven erg investeren in toegankelijkheid van hun product voor alle mediagebruikers. Uiteraard heeft de publieke omroep daar een voorbeeldfunctie in. Op dat vlak vind ik dit een bijzonder belangrijk thema.

Ik doe het niet graag, maar ik zal uw vragen maar deels kunnen beantwoorden. Waarom? Omdat het uitvoeringsbesluit waar u naar verwijst, morgen wordt voorgelegd aan de Vlaamse Regering voor een tweede principiële goedkeuring. Het is natuurlijk wat delicaat om daarop vooruit te lopen. Ik zou mijn voorstel kunnen toelichten, maar als het nog zou worden bijgestuurd, dan is dat niet zo goed voor de collegiale besluitvorming in de Vlaamse Regering. Als u mij toestaat, zal ik antwoorden op uw derde vraag. Aangezien uw eerste en tweede vraag gaan over de inhoud van de beslissing die ik graag morgen aan de Vlaamse Regering voorleg, stel ik voor om daar misschien op een ander moment dieper op in te gaan.

Ik kom dus tot uw derde vraag. De beheersovereenkomst van de VRT bevat duidelijke doelstellingen in verband met toegankelijkheid. Dankzij deze doelstellingen loopt de VRT voorop om steeds opnieuw te bekijken hoe ze haar content kan ontsluiten en beter toegankelijk kan maken. U hebt ernaar verwezen dat de commissie Media tijdens het bezoek aan de VRT zelf heeft kunnen vaststellen dat de publieke omroep hier veel aandacht aan besteedt. Wie recent het Wintercircuit bezocht of tijdens een van de voetbalmatches afstemde op de audiodescriptie bij de wedstrijden, zal dat ook kunnen beamen.

In de loop van 2023 zal een overkoepelend overlegplatform 'toegankelijkheid televisie' opgezet worden met als doel op regelmatige basis kennis uit te wisselen en afspraken te maken tussen de omroepen en de dienstenverdelers. De VRT zal hier ook een rol in spelen en haar kennis, ervaring en kunde delen met de sector. Op dat vlak doet de VRT dus wat haar gevraagd werd en zal ze het voortouw nemen in dat overkoepelend overlegplatform dat er volgend jaar zal komen.

De voorzitter: Mevrouw Segers heeft het woord.

Katia Segers (Vooruit): Minister, het is alvast goed dat het uitvoeringsbesluit morgen voor een tweede keer voorligt en dat er vooruit wordt gegaan. Excuseer dat ik te vroeg ben met mijn vraag, maar eigenlijk kunnen we in dezen alleen maar aanjagen en vooral ondersteunen, ook vanuit Vooruit. Weet dat u in ons een bondgenoot kunt vinden om ervoor te zorgen dat alle Vlamingen meekunnen op alle terreinen van ons maatschappelijk leven. Toegang tot media is daar ongelooflijk belangrijk in.

Ik wens u voor morgen alvast heel veel succes om daar het maximum uit te halen en vooral om concreet in te gaan op de adviezen van NOOZO. Ik ga ze beknopt nog even herhalen. Leg die zenders concrete quota op en een concreet, duidelijk groeipad, ook voor ondertiteling en audiodescriptie. Ze vragen ook om een experiment op te zetten om zenders te laten samenwerken aan media in Vlaamse Gebarentaal. Ik denk dat daar bij het overlegplatform waar u het hier over hebt, een ingang kan worden gevonden. Ze vragen vooral ook om ervaringsdeskundigen te betrekken bij het toegankelijkheidsbeleid. Dat is heel essentieel, omdat je dan zorgt dat je maatregelen uitwerkt die effectief beantwoorden aan de noden van die ervaringsdeskundigen. In de gesprekken ter voorbereiding van het advies zegden

ze dat ze telkens botsen op een aantal knelpunten die enkel kunnen worden opgelost door een goede samenwerking tussen de zenders en de distributeurs.

Met die drie belangrijke punten, namelijk quota, een experiment opzetten en vooral de ervaringsdeskundigen betrekken, lijkt het mij dat er heel belangrijke stappen vooruit kunnen worden gezet. Gaat u daarmee akkoord, minister?

U zegt dat u alle zenders zult betrekken in dat overkoepelend overlegplatform. Ik ben heel nieuwsgierig. Betekent dat ook dat bijvoorbeeld Netflix daarbij zal worden betrokken?

De voorzitter: Minister Dalle heeft het woord.

Minister Benjamin Dalle: Wat betreft het NOOZO-advies, kan ik pas na morgen op de details ingaan. Evident delen wij de wens van NOOZO om tot een ambitieus beleid te komen en de ambities van ons beleid verder te versterken. Op dat vlak kunnen we alleen maar akkoord gaan met het basisuitgangspunt, waarbij we zeker een ambitieus besluit op tafel willen leggen en morgen goedkeuren.

Wat betreft uw vraag over het overkoepelend overlegplatform, is het zo dat Netflix niet voorzien is. Het gaat over onze omroepen en dienstenverleners, zoals het in het kader van het Mediadecreet is voorzien

De voorzitter: Mevrouw Segers heeft het woord.

Katia Segers (Vooruit): Als het overlegplatform dan toch wordt opgestart, dan zou ik denken dat men daarmee kan beginnen en dan kan men later nog bekijken hoe men het kan uitbreiden naar de OTT-spelers (over the top) en bijvoorbeeld zien hoe men mensen vanuit de Vlaamse Gebarentaal kan betrekken. Op dat vlak wens ik u heel veel succes, en vooral heel veel succes morgen om alles op alles te zetten om maximale toegankelijkheid in dat uitvoeringsbesluit te krijgen, op zo'n manier dat alle Vlamingen meekunnen met onze samenleving en onze media.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Johan Danen aan Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd, Media en Armoedebestrijding, over de asbest-problematiek in jeugdlokalen, jeugdverblijfscentra en kamphuizen – 698 (2022-2023)

Voorzitter: mevrouw Meyrem Almaci

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Ik heb een vraag voor u, minister, over de asbest-problematiek in jeugdlokalen, jeugdverblijfscentra en kamphuizen. Het is een vervolgvraag op een vraag die ik begin vorig jaar al stelde, en ik hoop dat er wat vooruitgang geboekt is in deze thematiek.

Op 9 november van dit jaar – dus nog niet zolang geleden – was er een brand in een scoutslokaal in Diest. Tijdens die brand, zoals dat het geval is bij vele branden, kwamen er ook asbestdeeltjes vrij die in het dak van het lokaal zaten.

Wat is de context van mijn vraag? In 2018 keurde de Vlaamse Regering het actieplan Asbestafbouw goed. In dit actieplan is het concrete en afgebakende kader opgenomen waaraan de Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij (OVAM) uitvoering geeft. Voor sectorale protocolondersteuning – zoals dat dan heet – betekent het actieplan volgende doelgroepen af: scholen, land- en tuinbouw, sociale huisvesting en zorgsector. Jeugdhuizen, -lokalen, -kamphuizen en -verblijfscentra zijn niet vervat door een afzonderlijk sectorprotocol. Gebruikers van deze locaties

kunnen in veel gevallen geen gebruik maken van de bijkomende ondersteuning die gekoppeld wordt aan zo'n sectorprotocol.

Ik vond dat al vreemd ten tijde van het plan. Vandaar dat ik ook de vraag stelde en ze nu opnieuw stel, omdat we er bij uitstek voor moeten zorgen dat lokalen en situaties waar veel kinderen en jongeren komen, zeker asbestveilig zijn.

Wat is er wel voorzien? De minister van Leefmilieu heeft voor het jaar 2021 en 2022 een budget van een kleine 28 miljoen voorzien voor de subsidiëring van lokale besturen. Die voorziene middelen kunnen door de lokale besturen gebruikt worden voor de asbestophaling aan huis en ook voor de asbestverwijdering bij jeugdlokalen. De beslissing van de minister kreeg via de website van de OVAM een concrete invulling. Op de pagina 'Ondersteuning voor lokaal erkende jeugdverenigingen' wordt uitgelegd welke ondersteuning er bestaat voor het in kaart brengen en eventueel verwijderen van asbest. Op de website wordt ook al onmiddellijk de kanttekening gemaakt dat nog niet elke gemeente een lopend asbestproject heeft. Slechts zes gemeenten, zo schreef ik u eind november, in Vlaanderen bieden, volgens de website, nog geen ondersteuning aan. Ik kan u zeggen dat dat vandaag alle gemeenten zijn. Minister Demir heeft mij daarvan begin december op de hoogte gebracht, maar toen was mijn vraag al ingediend. Dus wat dat betreft, is de cirkel wel rond. Maar dat wil natuurlijk niet zeggen dat alle problemen opgelost zijn.

Begin 2021 bevroeg ik zowel u als minister Demir over de asbestproblematiek in jeugdlokalen, jeugdverblijfcentra en kamphuizen. U wees op de mogelijkheid voor jeugdverblijven om bij Toerisme Vlaanderen een subsidie voor moderniseringswerken aan te vragen voor het verwijderen van asbest in de gebouwen. Voor jeugdinfrastructuur in beheer van het Departement Cultuur, Jeugd en Media werden inderdaad asbestinventarissen opgesteld. Hier wordt het verwijderen van asbest aangepakt op het moment dat er ook moderniseringswerken worden uitgevoerd. Wat betreft jeugdverblijfcentra en kamphuizen, gaf minister Demir aan om samen met de administratie na te gaan op welke wijze de behandeling van deze locaties gelijkgetrokken kon worden met de aanpak in scholen.

Uit het antwoord van u beiden bleek ook dat er geen concreet overzicht bestaat van alle lokale en bovenlokale jeugdlokalen in Vlaanderen. Bijgevolg is er ook geen overzicht van de locaties waar er destijds asbestdaken geplaatst werden. Minister Demir rekende er wel op dat het asbestattest, dat eind november werd ingevoerd, een meer verfijnd beeld zal bieden op het asbestpassief in Vlaanderen, met ook concrete cijfers over verschillende doelgroepen.

Ik heb vandaag de volgende vragen voor u.

In uw antwoord op mijn vraag van vorig jaar gaf u aan dat de jeugdorganisaties de asbestproblematiek niet als prioritair zien. U kon dit afleiden uit een bevraging die georganiseerd werd naar aanleiding van een onderzoek in het kader van een nieuw subsidiereglement voor cultuur- en jeugdinfrastructuur.

Zijn er ondertussen signalen vanuit de sector gekomen die erop wijzen dat de asbestproblematiek een groter aandachtspunt is geworden?

Welke initiatieven wilt u nemen om het bewustzijn hierrond te verhogen?

Twee, net zoals bij de huurders stelt zich bij lokalen van jeugdbewegingen, die in private eigendom zijn, het probleem dat er geen asbestattest opgemaakt dient te worden voor 2032, indien het gebouw niet van eigenaar verandert. Dat is nog tien jaar, minister. Gezien de aard en het gebruik van deze lokalen, is er een risico dat er asbest vrijkomt. In het bijzonder omdat, als er geen inventaris is, men geen weet heeft van waar asbest aanwezig is. En u weet allicht zo goed als ik dat in

jeugdlokalen vaak wat vertimmerd wordt. Het zou natuurlijk zonde zijn, mochten we onze jeugd hierbij bijkomend risico laten lopen.

Zult u initiatieven nemen om voor lokalen met dit specifieke gebruik het opstellen van een asbestattest of asbestinventaris te versnellen?

De voorzitter: Minister Dalle heeft het woord.

Minister Benjamin Dalle: Verwijdering van asbest kon als maatregel gesubsidieerd worden binnen de lijn 'Investeringsubsidies voor kwaliteitsvolle basisvoorzieningen en inrichting van jeuginfrastructuur', in het kader van het eerste focusgebied 'Investeren in een goede basisinfrastructuur'. Slechts in enkele dossiers kwam dit aan bod.

De Ambrassade nam de lancering van het project van de OVAM waar u naar verwees, op in hun nieuwsbrief en plaatste op haar website een doorverwijzing naar informatie en ondersteuningsmaatregelen bij de OVAM. Ze maakte de brochure bekend bij alle jeugdbewegingen en jeugthuizen. Ook Bataljong stond in voor verspreiding ervan bij de lokale jeugddiensten. Ook op [Jeugdlokalen.be](https://jeugdlokalen.be) komt deze problematiek aan bod.

In februari 2022 nam de Ambrassade contact op met de OVAM voor een stand van zaken rond het aantal aanmeldingen. Op dat ogenblik had men slechts één aanmelding via de website zien binnenkomen. Men drukte toen uitdrukkelijk de hoop uit dat dit zich snel zou uitbreiden of dat de jeugdverenigingen zelf de weg naar de afvalintercommunales die een project organiseren, zouden vinden.

Er zijn ons een aantal positieve voorbeeldprojecten bekend. Zo wil Kortrijk via Pulse, dat ook door ons wordt ondersteund, een doorlichting van het energieverbruik in de jeugdlokalen doen. Men koppelt hier onmiddellijk de graad van isolatie en de aanwezigheid van asbest aan. Hier koppelt men energiezuinigheid aan de problematiek van asbest. Ook in Gent is er een specifieke maatregel. Daar is de asbestproblematiek concreet omschreven in beleidsplanen en zijn bij alle verenigingen asbestinventarissen opgemaakt.

Momenteel zijn er geen bijkomende initiatieven gepland, specifiek gericht op jeugdorganisaties. Wel is dit een aandachtspunt dat vanuit de koepel van het jeugdwerk, De Ambrassade, actief mee wordt opgevolgd. Ik kan ook nog meegeven dat minister Demir op de ministerraad morgen voorstellen doet rond extra ondersteuning op lokaal niveau voor de jeugdlokalen.

Wat uw tweede vraag betreft: ook daar zijn momenteel geen bijkomende initiatieven gepland. Vanzelfsprekend wil ik het belang van de problematiek onderstrepen en de lokale besturen aanmoedigen in te stappen in het project van de OVAM. Zowel Bataljong als De Ambrassade werken in overleg met de sectororganisaties rond deze problematiek, zowel op het vlak van bewustmaking als op het vlak van het beschikbaar stellen van informatie.

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Uw antwoorden ontgoochelen mij omdat ik niet het gevoel heb dat er vooruitgang is geboekt. Het is een problematiek die me nauw aan het hart ligt omdat, zoals u allicht wel weet, asbest een heel serieuze zaak is. Knack heeft er vorige week nog over geschreven. Ieder medium haalt van tijd tot tijd nieuws van onder het stof, wat toch wel zorgen baart. Het is nog niet zo lang geleden dat er kinderen speelden op een asbeststort in Boom. Dat zijn zaken die we vandaag niet meer mogen toelaten. Asbest is een veelkoppig monster. Er heerst een vals gevoel van veiligheid daaromtrent.

Ik wil u vragen om bijkomende initiatieven te nemen, terwijl ik wel besef dat de eigendomsstructuur van heel wat lokalen voor bijkomende problemen zorgt. Het is belangrijk dat we de lokale overheden actief stimuleren om hiermee aan de slag te gaan. Ze moeten er zich bewust van zijn dat ze de toegekende middelen ook hiervoor kunnen gebruiken. Er moet een lijn staan in de omzendbrieven om de bijkomende asbestinitiatieven bekend te maken en de ondersteuning daarrond te reguleren. Ik zou willen aanraden om ook de aanpak van jeugdlokalen onder de aandacht te brengen.

Een aantal jaren geleden is er een scholeninventarisatiestudie gebeurd. Daaruit bleek dat er in 65 procent van de scholen een probleem was dat een aanpak op relatief korte termijn vroeg. Er is geen enkele reden om aan te nemen dat dit in jeugdlokalen anders zou zijn. Misschien is het 50 procent of 70 procent, we weten het niet precies. Maar alleszins is de problematiek van dezelfde orde. Denken dat het geen probleem is of dat het zichzelf wel zal oplossen, dat zal niet gebeuren. Dit soort problematieken lost zich niet vanzelf op; het moet worden aangepakt. Ik begrijp de verantwoordelijken van jeugdlokalen natuurlijk wel. Dat zijn vaak jonge gasten, jonge vrouwen. Zij hebben andere besognes aan hun hoofd dan te zorgen voor een asbestvrij lokaal. Zij gaan ervan uit dat die lokalen per definitie veilig zijn en ze houden zich bezig met de invulling van hun engagement.

Ik zou u willen vragen om bijkomende initiatieven te nemen of, ten minste, de lokale besturen te attenderen op de opdracht die ze ter zake hebben.

De voorzitter: Mevrouw Perdaens heeft het woord.

Freya Perdaens (N-VA): Dank, collega, voor de vraagstelling. We hebben het er hier en in de commissie Landbouw al regelmatig over gehad. We delen de bezorgdheid, wat het gevaar van asbest betreft. Daarom is het een goede zaak dat de initiatieven van de ministers Demir en Dalle blijven doorlopen. Maar het is deels aan de organisaties zelf om zich goed te informeren.

U hebt gelijk wanneer u zegt dat de verantwoordelijken van jeugdverblijven en jeugdinstanties jonge gasten zijn die er niet altijd mee bezig zijn. Het sensibiliseren en toeleiden naar de juiste informatie via geijkte kanalen kan dus nooit kwaad. Die opdracht loopt bij ons, maar ook bij lokale besturen. Het oppikken is aan hen.

We hebben bij de bespreking van de beleids- en begrotingstoelichting (BBT) begrepen dat er dit jaar verder werk wordt gemaakt van de basisinventaris cultuur- en jeugdinfrastructuur. Minister, ik heb een heel erg concrete vraag: zit binnen die basisinventaris ook het aspect asbest, zodanig dat eigenaars van jeugdinfrastructuur weten – Vlaams, lokaal en privaat – waar ze aan toe zijn?

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Tinne Rombouts (cd&v): We hebben ook in de commissie Omgeving al heel wat gesprekken en debatten over asbest gehad. Iedereen heeft een opdracht om mee te werken aan een asbestveilig Vlaanderen. De trekkende en sensibiliserende rol zit bij de OVAM. Het is belangrijk dat we bij de OVAM aandacht vragen om jeugdverenigingen in dit verhaal mee te nemen.

Ik ben blij dat de sensibilisering ook via de jeugdsector zelf gebeurt. Collega Danen, ik begreep niet helemaal waarom u stelt dat er een eigenaarsprobleem is. Ik denk net dat het goed is dat we jeugdverenigingen hebben die over hun eigen infrastructuur beschikken. Er zijn wel vaak vzw's die dat mee onderhouden en financieren. Die banden zijn zeer kort en zo krijg je ook aangepaste infrastructuur voor jeugdverenigingen. Dat kunnen we alleen maar aanmoedigen. Maar natuurlijk, ook de gemeenten hebben een belangrijke positie om jeugdverenigingen te begeleiden en te ondersteunen in hun taak.

Minister, in het verleden en tot vandaag, kunnen de gemeenten op basis van een subsidiemogelijkheid die in de vorige legislatuur al is genomen, ondersteuning voor asbestafbouw genieten en kunnen zij voor specifieke doelgroepen subsidie bekomen. In de BBT Omgeving lezen we dat minister Demir mogelijkheden ziet om binnen de ondersteuning van lokale besturen aandacht voor jeugdbewegingsinfrastructuur te voorzien. Het is belangrijk om aandacht te hebben voor jeugdbewegingen die hun eigen infrastructuur hebben. Zij moeten de ruimte en de mogelijkheden krijgen om deze ondersteuning te genieten. Zij moeten meegenomen worden in het hele verhaal rond asbestsubsidies. Wij – Vlaanderen, de OVAM en de gemeenten – moeten ons beleid daarop afstemmen.

Minister, ik wil u vragen om daar aandacht voor te hebben.

De voorzitter: Minister Dalle heeft het woord.

Minister Benjamin Dalle: Ik ben het eens met de stelling dat dit belangrijk is en dat we daar extra moeten op inzetten, zeker omdat we zien dat er binnen de jeugdsector nog niet zeer sterk wordt op ingezet. In dat verband zal ik alvast de volgende stappen nemen.

In het kader van het Masterplan Jeugdkampen, dat ook handelt over jeugdinfrastructuur, hebben we een taskforce die dat masterplan begeleidt en uitvoert. We gaan deze problematiek daar nog eens op de agenda plaatsen om te kijken welke extra initiatieven er genomen kunnen worden.

We zullen ook opnieuw contact opnemen met De Ambrassade, die een werkgroep jeugdlokalen heeft, om dit nog eens aan te kaarten en verdere sensibilisatie mogelijk te maken.

De lokale besturen hebben inderdaad een belangrijke rol te spelen. Zoals gezegd, wordt er op de agenda van de ministerraad van morgen een dossier van minister Demir besproken. Ik neem zeker, collega Rombouts, het aandachtspunt mee dat er niet alleen ondersteuning moet worden voorzien voor infrastructuur die eigendom is van lokale besturen, maar ook voor infrastructuur die eigendom is van lokale jeugdbewegingen zelf. Dat is een terecht en belangrijk aandachtspunt.

Collega Perdaens, tot slot, het is zo dat in de oefening van de basisinventarisatie op dit moment geen gegevens rond asbest worden verzameld. Ik moet zeggen dat het al een huzarenstukje is om alle gegevens op het vlak van die basisinfrastructuur bijeen te krijgen. We gaan ons in eerste instantie houden aan die operatie, die toch wel heel wat tijd en werk vergt. Ik sluit echter niet uit dat, wanneer dat systeem 'up and running' is en goed functioneert, er niet gekeken kan worden of we er zaken aan kunnen toevoegen en of we asbest in de inventarisatieoefening kunnen meenemen. Ik zou zeggen: 'first things first'. Laat ons eerst dit traject op een goede manier verder afwerken en dan bekijken of dit er ook in kan worden geïntegreerd.

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Minister, ik dank u voor de concrete stappen die u zult zetten.

Misschien nog dit: morgen op de ministerraad komt er een dossier om de lokale besturen van bijkomende middelen te voorzien om bijvoorbeeld asbestophaling op een goedkope manier te organiseren. Dat zal wellicht uitgebreid worden. Natuurlijk kunnen gemeenten daarvan gebruik maken om ook in jeugdlokalen het asbest te laten wegnemen en ophalen. Maar dan is het probleem nog niet opgelost. Want als je een asbestdak laat weghalen, moet er ook een nieuw dak worden geplaatst. En ook dat is iets waar eigenaars van jeugdlokalen zich zorgen over maken. Ze

moeten er ook voor zorgen dat de renovatie gefinancierd wordt. Ik zou ook dat meenemen in het overleg met De Ambrassade en proberen om te kijken hoe dat maximaal ontzorgd kan worden. Want het probleem kan zich alleen maar oplossen, lijkt mij, als er een maximale ontzorging op rust. De jeugdverenigingen en jeugdwerkers doen al zoveel goed en geëngageerd werk, dat we hen niet extra moeten belasten om dit er nog eens bij te nemen. Zij moeten op maximale ondersteuning kunnen rekenen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Freya Perdaens aan Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd, Media en Armoedebestrijding, over de rol van het platform Wat Wat in de aanpak van de verspreiding van naaktbeelden via sociale media – 747 (2022-2023)

Voorzitter: mevrouw Meyrem Almaci

De voorzitter: Mevrouw Perdaens heeft het woord.

Freya Perdaens (N-VA): Minister, we hadden het er vorige week over in de plenaire vergadering. U werd daar met verve vervangen door uw collega Crevits. Helaas moest zij mij het antwoord op twee specifieke vraagjes schuldig blijven.

Het thema beroerde de gemoederen. Het was er naar aanleiding van het programma Faqda op VRT MAX, waarin aan het licht werd gebracht dat er Telegramgroepen bestaan waar naaktbeelden van minder- en meerderjarige meisjes worden gedeeld. Telefoonnummers en andere contactgegevens worden er uitgewisseld en te grabbel gegooid. Er wordt daar jacht gemaakt op die meisjes. Er wordt bovendien op een schandalige manier over die personen gesproken. Er wordt daar op schandalige wijze over heel wat mensen gesproken. Opvallend was dat in de vele honderden reacties op mijn eigen TikTokfilmpje naar aanleiding van die vraag iedereen struikelde over het n-woord dat ik in mijn citaat aanhaalde, maar dat men los over de andere woorden heen walste, woorden die heel denigrerend en enorm vrouwonvriendelijk waren. Dat vond ik een klein beetje schokkend. Wat ook opviel was dat geen enkele jongere op TikTok zich schroomde om op het profiel van een compleet wildvreemde eventjes te gaan stellen dat het niet gepast is om dergelijke taal te gebruiken. Dat is het vernoemen hier minstens waard, want dat is toch iets wat ik heel erg ferm vond.

Minister, ik keer terug naar de kern van de zaak. Minister Crevits behandelde mijn vraag maar bleef mij twee elementjes schuldig. Ze gaan over WAT WAT. We hebben gemerkt dat WAT WAT specifiek voor deze zaak, maar ook in het verleden, nogal laat inspeelt op de actualiteit. Ze werden vermeld in de reportage van Faqda, maar ze hebben daarover pas heel laat artikels online gezet, en dan ontbraken daarin nog enkele zaken. Ik heb dit hier al in het verleden aangekaart. Ik vroeg mij af welke stappen u al hebt ondernomen om dit probleem aan te pakken, aangezien we vaststellen dat het probleem er nog altijd is. Welke stappen zult u ondernemen om herhaling te vermijden?

In het WAT WAT-bericht over wat je kunt doen tegen het verspreiden van naaktbeelden, blijkt dat je ervoor kunt zorgen dat die naaktbeelden offline worden gehaald wanneer er beelden van jou online verschijnen. Is er een handleiding beschikbaar? Hoewel Telegram een van de meest gebruikte platformen is voor dergelijke exposegroepen, bevat die handleiding niet de methodiek om die beelden offline te halen bij Telegram. Ook daar laat men het een beetje afweten. Men gaat in op Instagram, Facebook en Twitter, maar Telegram is een blinde vlek – en dat voor een partner die heel erg betrokken zou moeten zijn bij dit hele verhaal en bij het ondersteunen van onze jongeren in dit gegeven.

Dit waren de twee vragen waarop men mij het antwoord nog schuldig bleef.

De voorzitter: Minister Dalle heeft het woord.

Minister Benjamin Dalle: Collega Perdaens, dank u voor uw vragen. Mijn verontschuldiging voor het feit dat ik u vorige week niet persoonlijk te woord heb gestaan. Ik ben opnieuw 'alive and kicking'.

Ik denk dat collega Crevits heel goed heeft aangegeven dat dit absoluut niet door de beugel kan. Niet alleen is veel van wat daar gebeurt illegaal en strafbaar – het zonder toestemming delen van foto's van iemand is sowieso strafbaar –, maar het is ook bijzonder laakbaar, wat er allemaal gezegd en geschreven wordt over personen. Zeker wanneer het gaat over jonge meisjes, is dat absoluut totaal onaanvaardbaar. Ik denk dat collega Crevits dat duidelijk heeft aangegeven in de plenaire vergadering.

WAT WAT informeert via verschillende kanalen. Zij hebben hun website maar zij hebben ook sociale media. De website bundelt intussen meer dan 1200 artikels. Actualiteit is slechts een van de overwegingen voor WAT WAT om de openingspagina met bijdragen aan te sturen. Momenteel staat het onderwerp 'Naaktfoto's of -video's verspreiden: is dat strafbaar?' duidelijk op de openingspagina. Het is in deze context belangrijk dat dat daar nu staat.

De website functioneert eerder op basis van thema's dan op basis van actualiteit. Die thema's worden bepaald door de vragen van de jongeren zelf. Uit cijfer-rapporten blijkt dat thema's als 'seks' en 'sexting' voorkomen in de top 10 van de meest aangeklikte tags. Jongeren consulteren dus ook los van actuele programma's regelmatig WAT WAT over dit thema.

Daarnaast en zeker even belangrijk is de aanwezigheid van WAT WAT op sociale media en de samenwerking met vele partners. Op deze manier wil WAT WAT concrete antwoorden op vragen van jongeren leveren.

Ook de VRT is een partner van WAT WAT. Zo werkt WAT WAT inderdaad samen met het programma Faqda, waarnaar u verwijst, voor de afleveringen over online haat. De verspreiding van naaktbeelden en bijhorende commentaren in Telegram kwam aan bod in aflevering 8, 'Zit haat in ons?'. Aan het begin van elke aflevering worden jongeren doorverwezen naar de webpagina watwat.be/haat. De bedoeling is dat de jongeren die na het programma met vragen blijven zitten, of die meer informatie zoeken, de weg kunnen vinden naar WAT WAT.

Net zoals in het fysieke leven komt haat jammer genoeg ook in de digitale wereld voor, ook naar en tussen kinderen en jongeren. WAT WAT biedt daarover het hele jaar door informatie aan. Het werkt daarvoor samen met partners zoals Mediawijs, Pimento, Alles over Pesten en Child Focus. Ik geef een aantal voorbeelden om dat te illustreren.

WAT WAT post regelmatig berichten over dit thema op sociale media. Op 26 november bijvoorbeeld postte het een bericht over het sturen van naaktfoto's: 'Is naaktfoto's sturen iets voor jou?'. WAT WAT adverteert ook regelmatig informatie-berichten op sociale media zoals Instagram en TikTok. In het begin van oktober verspreidde het bijvoorbeeld een advertentie met als titel 'Mag ik nee zeggen?', waarmee het 244.607 jongeren bereikte.

Om de vinger aan de pols te houden en de actualiteit van bijdragen te waarborgen, organiseert WAT WAT regelmatig coworkddagen met de verschillende organisaties. Ze bekijken samen hoe ze inspelen op de actualiteit of veranderende tendensen. Ook de feedback van de jongeren is natuurlijk belangrijk. Aan de hand van emoji's kunnen ze duidelijk maken of ze tevreden zijn over een pagina. Pagina's met een

slechte score worden tegen het licht gehouden en eventueel vervangen. Bovendien worden de realisaties van WAT WAT jaarlijks opgevolgd door mijn administratie in het kader van de jaar- en werkingsverslagen van De Ambrassade, die WAT WAT beheert en daarvoor wordt betoelaagd. Weet ook dat we die betoelaging fors en structureel hebben opgetrokken.

Dan kom ik tot uw tweede vraag. WAT WAT bevestigt dat Telegram inderdaad nog niet wordt vermeld in de handleiding waarnaar u verwijst. Het heeft in samenwerking met de partner die de expertise ter zake aanreikt, namelijk het Instituut voor de Gelijkheid van Vrouwen en Mannen (IGVM), intussen voor een update gezorgd. Het is zo dat WAT WAT normaliter nooit naar pdf-versies van documenten verwijst. In dit geval was er jammer genoeg geen andere website beschikbaar die de specifieke informatie in de pdf op jongerenmaat aanbood, waarnaar WAT WAT zou kunnen doorverwijzen.

De voorzitter: Mevrouw Perdaens heeft het woord.

Freya Perdaens (N-VA): Dank u wel, minister, voor het antwoord.

Het was eigenlijk heel erg fijn om vorige week uw collega te kunnen bevragen over de welzijnselementen, want dit impacteert natuurlijk ook enorm het welzijn van jongeren.

En ik vind het ergens een beetje – het spijt mij, mocht dit hard klinken – triest dat WAT WAT effectief samenwerkte met faqda voor deze reportage en er dan nog niet in slaagt om er, voordat de reportage online komt, voor te zorgen dat de teksten een hot topic zijn, dat de handleiding aangepast is en dat jongeren er dus terecht kunnen. Dat men nu aan die handleiding gaat werken, is eigenlijk echt te laat.

Het probleem wordt hier, 'case by case', regelmatig aangehaald, niet alleen door mij, ook door andere collega's. Het is een probleem dat heel erg leeft bij onze Vlaamse jongeren. Het is een probleem dat een enorme impact heeft op onze Vlaamse jongeren. Dus dat we dan achterblijven qua quick wins en kort op de bal spelen – het spijt mij echt als het hard klinkt –, dat is ongelooflijk frustrerend. Te meer omdat de middelen richting WAT WAT ook verhoogd zijn.

En ik begrijp dat de homepage aangepast is op basis van verschillende elementen, maar op het moment dat die reportage online komt en dat dus ook al die ouders jongeren over die thematiek gaan bevragen, dat je merkt dat het online zo ongelooflijk hard leeft, dan kan het niet dat die teksten niet ergens op de startpagina staan. Dat snap ik echt niet, daar kan ik niet bij.

Ook ongelooflijk belangrijk in dit dossier is die transversale aanpak. U bent coördinerend minister voor Jeugd, en dus ook bevoegd voor kinderrechten. Dat is ook de reden waarom ik de vraag vorige week aan u richtte. Het is een transversale functie die er vooral in bestaat andere ministers te attenderen op het belang van een jeugd- en kinderperspectief. Ik ga er een klein beetje van uit, aangezien u die taak en die plicht ook met verve opneemt in contact met uw Waalse collega's, wanneer het bijvoorbeeld gaat over onze jeugdwerking, dat u dit soort problematieken ook met de federale collega's heel degelijk aanpakt.

De vraag is heel concreet: wat Binnenlandse Zaken en Justitie betreft, op welke manier zorgt u ervoor, of wat deed u in dat kader al, om druk te leggen op het federale niveau, of om te vragen hier antwoorden op te bieden, om hier een sluitstuk te garanderen voor een problematiek die echt nijpend is voor onze jongeren?

Meyrem Almaci (Groen): Ik wil me nog even aansluiten. Ik heb me vorige week in de plenaire ook aangesloten op een aspect dat tussen cultuur en media hangt.

Het heeft me indertijd bijzonder gefraspeerd – het is al even geleden, ik draai ook al even mee – dat in 2010 het woord van het jaar ‘tentsletje’ was. Als we debatteren over de terminologie die jongeren gebruiken en over het gevaar en het gevoel van onveiligheid dat jongeren hebben over hun eigenheid en over hun lichaam en hoe met dat soort beelden wordt omgegaan, dan moeten we durven erkennen dat daaronder een groter debat schuilgaat. Toen is vanuit een aantal vrouwenbewegingen daarop gereageerd of dergelijke seksistische termen wel het voorwerp kunnen uitmaken van een brede mediaoproep als ‘Woord van het Jaar’. Ik gebruik dat als illustratie voor de problematiek die we nu uitvergroot zien bij jongeren via socialemediakanalen en die een onderstroom heeft die meer onze aandacht verdient en waar we op verschillende manieren aandacht voor moeten hebben. Die sociale media zijn eigenlijk een soort Far West. TikTok, Telegram enzovoort kunnen in een kwetsbare periode in iemands ontwikkeling een grote impact hebben.

Ik sluit me dus aan bij de vragen over hoe dit concreet moet worden aangepakt, met als sluitstuk natuurlijk de juridische kant van de zaak. Maar dan is het helaas al te ver gekomen. Daarom zit ik helaas ook met de vraag wat wij kunnen doen rond bewustwording, meer algemeen, niet alleen van jongeren, maar gewoon welke termen we gebruiken, hoe we hiermee omgaan en hoe we dat debat kunnen voeren. Ik besef dat dit een bedenking is die het debat in deze commissie ver overschrijdt. Is er niet ook een samenwerking nodig die niet alleen maar een handleiding schrijft op een platform zoals WAT WAT en niet alleen outreachend is naar meer regelgeving op sociale media, maar die ook meer gaat over hoe wij als samenleving zelf terminologieën gebruiken of niet gebruiken? Ik weet dat ik mij daar op een zeer gevaarlijk pad begeef, maar bij mij is daar toen toch wel een angeltje blijven hangen.

De voorzitter: Minister Dalle heeft het woord.

Minister Benjamin Dalle: Mevrouw Perdaens, wat uw vraag betreft over justitie, is het heel belangrijk dat de aandacht voor een strafbaar fenomeen hoog op de agenda staat van onze politionele en justitiële diensten. Ik heb dan ook het initiatief genomen om de mensen bijeen te roepen. Mijn kabinet zal dat op korte termijn doen, zodat deze problematiek extra onder de aandacht wordt gebracht.

Collega Almaci, ik denk dat uw zorg terecht is. Dit gaat natuurlijk niet alleen over media of jeugd, het is eigenlijk een breed maatschappelijk probleem. Ik steun uw verontwaardiging over een aantal zaken die in het verleden gebeurd zijn en die jammer genoeg soms ook nog vandaag gebeuren. Wat het Woord van het Jaar betreft, vind ik het kinder- en jongerenwoord altijd interessanter. U moet zeker eens consulteren welke het dit jaar zijn. Mijn favorieten zijn ‘skeer’ en ‘strijder’. *(Opmerkingen van Meyrem Almaci)*

‘Cringe’ is eigenlijk ‘skeer’. *(Gelach)*

Wat dat betreft kan ik garanderen dat er dit jaar geen seksistische woorden tussen zitten. Op dat vlak gaan we dus vooruit.

Alle gekheid op een stokje, ik denk wel dat het belangrijk is dat er sterk wordt ingezet op bewustwording via het aangaan van gesprekken met kinderen en jongeren, op vele plekken, thuis, op school en in verenigingen. Zeker op het vlak van mediawijsheid denk ik dat dit een belangrijk aandachtspunt is. Het vergt eigenlijk een cultuuromslag waar we volop in zitten. Ik zie ook wel positieve tendensen die we zeker de komende jaren moeten versterken, zeker ook op sociale media. Daar ben ik het absoluut mee eens.

De voorzitter: Mevrouw Perdaens heeft het woord.

Freya Perdaens (N-VA): Minister, dank u wel voor het antwoord en zeker voor het beleggen van het overleg. U verwacht waarschijnlijk wel dat ik dat natuurlijk graag verder opvolg.

Als de reactie van heel wat jongeren op de TikTokfilmpjes mij iets geleerd heeft, is dat zij het niet schuwen om op een ongelooflijk beleefde manier op te komen voor wat ze denken en wat ze juist vinden. Ik vind dat heel erg mooi. Maar ik heb ook moeten vaststellen, en dat was misschien zelfs niet eens in hoofdzaak door jongeren maar zeker ook door jongeren, dat ze reageerden dat men die foto's dan maar niet online had moeten zetten en verspreiden. Dat soort victimblaming, dat bovendien nog eens compleet ten onrechte is, want in de meeste gevallen hebben die meisjes niet eens zichzelf gefotografeerd, is een complete misvatting. Daarin moeten we mensen ook onderrichten en informeren. Het is echt een probleem met heel veel facetten.

Ik ben het helemaal met u eens dat de mentale omslag erdoor krijgen prioritair is, bij jongeren en bij mensen die niet meer tot de doelgroep jeugd behoren. Ik denk dat we wat dat betreft met zijn allen echt nog heel veel werk op de plank hebben liggen. Wij werken verder.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Jeremie Vaneekhout aan Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd, Media en Armoedebestrijding, over een nieuwe noodkreet vanuit de jeugdsector – 760 (2022-2023)

Voorzitter: mevrouw Meyrem Almaci

De voorzitter: De heer Vaneekhout heeft het woord.

Jeremie Vaneekhout (Groen): Minister, ik ben bezorgd en wil daarom een vraag stellen over de financiering van de jeugdsector. Er bereiken mij toch een aantal alarmkreten. Ik zal niet de enige zijn en we lezen natuurlijk van alles in de pers. We lezen Twitterdraadjes van de Vlaamse Jeugdraad, die zegt dat kinderen en jongeren de dupe dreigen te worden van de grote impact die de energiecrisis heeft op het jeugdwerk. Organisaties willen er blijven staan voor hen, maar moeten noodgedwongen besparen, soms ook op aanbod. We zien ook open brieven aan de sint van de FOS Open Scouting, die zegt dat er misschien een goed woordje voor de jeugdsector moet worden gedaan bij de politiek.

Het is voor niemand van ons nieuws dat de jeugdsector kreunt onder de stijgende kosten en de achterophinkende inkomsten. Hier in de commissie hebben we het al vaak, ook de voorbije weken tijdens de begrotingsbespreking, gehad over de Vlaamse ondersteuning die de levensduurtestijging niet volgt. We hebben daar ook van gedachten gewisseld over het principe van de index en in het kader van de begroting volgende week zullen we daar waarschijnlijk nog een keer op terugkomen. Wij zullen daar ook op blijven hameren.

Een groot deel van het jeugdwerk in Vlaanderen, minister, hangt eerder onrechtstreeks af van de Vlaamse omkadering, maar rekent vooral op de lokale subsidies. De Vlaamse Jeugdraad ziet ook dat de lokale besturen momenteel – we kennen allemaal het nieuws uit Antwerpen – aan het spartelen zijn om hun financiën enigszins op orde te houden. Ik wil er ook op wijzen dat Antwerpen niet de enige aanleiding is van mijn vraag en dat er heel wat plaatsen zijn waar daar bezorgdheden over zijn. Vanwege het dwingend financieel kader waarbinnen de lokale besturen moeten draaien, moeten er keuzes worden gemaakt. Vaak zijn dat pijnlijke keuzes tussen ontslagen, investeringen in infrastructuur of subsidiëren van sociaal weefsel en daar dreigen jongeren de dupe van te worden.

De Vlaamse Jeugdraad roept daarom de steden en gemeenten op om blijvend te investeren in het jeugdwerk en om daar niet op te besparen en om, als er financiële keuzes gemaakt moeten worden, er de sector fundamenteel bij te betrekken. De Vlaamse Jeugdraad geeft mee dat het op peil houden van de bestaande subsidiëring bovendien slechts zorgt voor een overbrugging van de meest acute noden. Want, zoals ze al een paar maanden geleden maar ook een jaar geleden tijdens een wafelenbak, al hadden aangegeven, “zal er in de nabije toekomst, zowel op Vlaams niveau als op lokaal niveau, extra structurele steun nodig zijn als we ervoor willen zorgen dat ons jeugdwerk even straf blijft als het vandaag is”, aldus de Jeugdraad.

Daarom hebben wij vanuit onze fractie een paar vragen.

Hoe reageert u zelf op de boodschap van de Vlaamse Jeugdraad?

Hebt u zelf weet van werkingen die teruggeschroefd werden of stopgezet worden of van lokale besturen die besparen op jeugdwerk? Wordt dat gemonitord?

Hoe wilt u uw autoriteit als Vlaams minister inzetten om lokale besturen ervan te overtuigen om alvast te blijven investeren in het lokale jeugdwerk en om de juiste keuzes te proberen te maken?

En een laatste vraag komt vanuit een andere tijd waarin jeugdwerkmiddelen en jeugdmiddelen geoormerkt waren, iets wat we allemaal vol overtuiging hebben losgelaten om de planlast te beperken. Maar erkent u dat het indertijd loslaten van die oormerking van bepaalde middelen die vanuit Vlaanderen bij de steden en gemeenten kwamen, nu in tijden van die financieel pijnlijke keuzes, er wel toe kan leiden dat op zoiets belangrijks als het jeugdwerk misschien ook wel ongewenste besparingen gebeuren?

De voorzitter: Minister Dalle heeft het woord.

Minister Benjamin Dalle: Dank uw wel, collega Vaneeckhout, voor de vraag. Het zal u niet verbazen dat ik de bezorgdheid van de Vlaamse Jeugdraad deel. We moeten absoluut vermijden dat, zoals de Jeugdraad stelt, kinderen en jongeren de dupe worden van de grote impact die de energiecrisis heeft op het jeugdwerk. Het is niet voor het eerst dat we de impact van deze crisis hier bespreken. Ook tijdens de bespreking van de beleids- en begrotingtoelichting (BBT) Jeugd kwam dit aan bod.

Zoals u weet, hebben we bij de begrotingsopmaak 2023 een bedrag van meer dan 3 miljoen euro voorzien om de jeugdsector te ondersteunen om het hoofd te bieden aan de stijgende energiekosten. Zowel de erkende jeugdverenigingen op het Vlaamse niveau, het jeugdwerk met bijzondere doelgroepen en de jeugdhuisen op het bovenlokale niveau, als de hostels en jeugdverblijven zullen een beroep kunnen doen op die steun. Mijn administratie werkt momenteel een procedure uit. Dat gaat over onze verantwoordelijkheid ter zake.

Maar ik vervolledig graag het Twitterdraadje van de Vlaamse Jeugdraad waarnaar u verwijst en waarin ze het volgende stellen: “Lokale besturen zijn cruciaal in de ondersteuning van het jeugdwerk. We roepen alle lokale besturen op om het jeugdwerk in de buurt te blijven ondersteunen. En als er financiële keuzes gemaakt moeten worden, ga dan in overleg met de sector.”

Ik onderschrijf die boodschap. De Vlaamse Gemeenschap ondersteunt het jeugdwerk op het Vlaamse en het bovenlokale niveau. Het zijn de steden en gemeenten die bevoegd en verantwoordelijk zijn voor lokaal jeugdbeleid en de ondersteuning van het lokale jeugdwerk. Ik streef naar een ondersteuningsbeleid ten aanzien van het jeugdwerk op het Vlaamse en het bovenlokale niveau dat complementair is aan

het lokale jeugdbeleid, want het jeugdwerk organiseert zich in de eerste plaats op het lokale niveau, door, met en voor kinderen en jongeren. Als de lokale besturen de ondersteuning van het lokale jeugdwerk zouden terugschroeven, dan kan dat een impact hebben op het aanbod ten aanzien van kinderen en jongeren.

De Vlaamse overheid houdt een vinger aan de pols van het vrijetijdsaanbod door middel van instrumenten zoals de lokale vrijetijdsmonitor. We kunnen pas met zekerheid uitspraken doen op basis van dergelijke geactualiseerde gegevens. Maar de begrotingen reflecteren de maatschappelijke keuzes die overheden maken. Ik beslis niet over het lokale jeugdbeleid of de begrotingen van de steden en gemeenten. Ik denk wel dat het belangrijk is dat daar voldoende aandacht voor is.

Gelet op het belang van het lokale jeugdwerk en de bevoegdheid van de lokale besturen rond jeugdbeleid, treed ik de Vlaamse Jeugdraad bij in zijn oproep aan lokale besturen om hun verantwoordelijkheid ten aanzien van kinderen en jongeren en hun jeugdorganisaties op te nemen.

Wat betreft concrete berichten, wij hebben geen formele berichten gekregen over specifieke jeugdwerkingen die worden stopgezet. Iedereen kan natuurlijk de berichten in de kranten lezen over de mogelijke impact van de begroting van de stad Antwerpen, bijvoorbeeld op het jeugdwerk daar. Dit zijn allemaal zaken die we met aandacht gaan volgen.

Wat betreft mijn autoriteit naar lokale besturen: het gaat over een bevoegdheid en verantwoordelijkheid van lokale besturen. Vanuit het Vlaamse niveau is daarvoor ook een budgettaire ondersteuning voorzien. We hebben – u weet dat – ook fors extra middelen ter beschikking gesteld van de lokale besturen. De komende jaren wordt naar aanleiding van de energiecrisis ook die bijkomende financiering voor de lokale behoeften voorzien. Het spreekt voor zich dat ik het logisch acht dat deze middelen ook en zeker naar lokale jeugdorganisaties gaan. Om dat kracht bij te zetten heb ik op 18 oktober een online meeting georganiseerd met al onze lokale jeugdschepenen die daarop wilden ingaan. Daar heb ik daarop gewezen, dat dit toch wel aangewezen is. Ze hebben dat ook terdege meegenomen. Dat versterkt hen, denk ik, ook in de rol die ze kunnen spelen binnen het schepencollege. Ik riep daarbij de lokale besturen op om rekening te houden met de noden van de eigen lokale jeugdorganisaties tijdens de opmaak van de gemeentelijke begroting 2023.

Tot slot, de laatste vraag, over de niet-oormerking van bepaalde middelen. Dat is een keuze van een zestal jaar geleden. Zoals voor andere sectoren is inderdaad beslist om de sectorale middelen voor Jeugd aan het Gemeentefonds toe te voegen.

Er zijn natuurlijk lokale verschillen. Maar uit de nulmeting, eenmeting en tweemeting 'jeugdbeleid in lokale besturen' blijkt niet dat er minder lokaal jeugdwerk zou zijn, wel integendeel. De transparantie en zekerheid rond het budget voor jeugdbeleid is deze lokale legislatuur verhoogd, net als de participatie van kinderen en jongeren aan het beleid. We stellen dus vast dat de meeste lokale besturen hun verantwoordelijkheid genomen hebben om een lokaal jeugdbeleid te ontwikkelen en te financieren. Ik herhaal dat ik niet beslis over het lokale jeugdbeleid of de begrotingen van de steden en gemeenten, maar we kunnen ze wel blijven aanmoedigen om hun verantwoordelijkheid ter zake te nemen. Ik stel ook vast dat de meesten dat op een goede manier doen.

Het sterkt me in mijn overtuiging dat lokale besturen ook in moeilijke tijden hun verantwoordelijkheid ten aanzien van kinderen en jongeren en hun jeugdorganisaties zullen opnemen. De Vlaamse Regering zal het lokale jeugdbeleid in elk geval blijven stimuleren. Zo kreeg ledenorganisatie Bataljong de specifieke opdracht om de ontwikkeling van het lokale jeugdbeleid te ondersteunen, door de subsidiëring

van intergemeentelijke projectverenigingen op het vlak van jeugdwerk, of door het aanreiken van lokale participatie-instrumenten zoals de jeugdmonitor.

Helemaal tot slot, wij hebben eigenlijk nog één plaats waar we wel nog geoormerkte middelen hebben, niet alleen voor Jeugd, maar ook voor andere domeinen: Brussel. Een deel van de VGC-middelen (Vlaamse Gemeenschapscommissie) is geoormerkt. Er is, denk ik, niemand in Brussel die zegt dat dat een garantie is voor een kwaliteitsvol jeugd- of ander beleid. Dat wordt niet gezien als een troef of als iets wat leidt tot meer uitgaven. Het is trouwens zo dat de VGC – eerlijkheid gebiedt me om dat te zeggen – meer uitgeeft aan Jeugd dan wat op dit moment voorzien is in die sectorale subsidie. Dit is dus toch één illustratie van waar het nog bestaat en waar het eigenlijk niet helpt in een sterker jeugdbeleid.

De voorzitter: De heer Vaneekhout heeft het woord.

Jeremie Vaneekhout (Groen): Minister, bedankt voor het antwoord. Ik denk dat we de bezorgdheid delen. Er is wel iets wat ik nog een beetje mis. u wijst er terecht naar dat we de nulmeting, de eenmeting en de tweemeting hebben, en tot nu toe is dat eigenlijk allemaal goed gegaan. Dat was natuurlijk altijd in een tijd dat de budgettaire krapte niet van die orde was als vandaag. En ik denk dat er toch wel een aantal signalen zijn die aantonen dat lokale besturen om begrijpelijke redenen – en autonoom, voor alle duidelijkheid – die keuzes maken.

Onze vraag is niet om nu manu militari te zeggen dat het op die manier moet gebeuren. Maar er zijn toch een aantal redenen waaruit we kunnen vermoeden dat er op een aantal plaatsen toch drastischere keuzes gemaakt worden dan in het verleden. Dan vind ik het wel uw opdracht om misschien niet te wachten tot de driemeting of misschien niet te wachten tot de cijfers uit de vrijetijds- en jeugdmonitor binnen zijn, om dat te kunnen inschatten. Misschien kunt u proactief op zoek gaan, met Bataljong, in uw overleg dat u in oktober hebt geïnitieerd. Maar in december worden alle begrotingen al goedgekeurd. Het zou wel goed zijn om de komende weken en maanden, tegen februari ergens, zicht te krijgen op de situatie op het terrein. Op welke plaatsen is er dan echt een fundamentele keuze gemaakt om te gaan besparen op middelen voor de jeugd?

U zegt terecht dat uw bevoegdheid in de eerste plaats het Vlaams en bovenlokaal jeugdwerk is, en niemand trekt dat ook in twijfel. Onze vraag is ook niet om een extra envelop uit te trekken vanuit Vlaanderen. We doen dat rond heel wat domeinen, maar ik denk niet dat het hier onze vraag is dat Vlaanderen tegen de gemeenten zegt dat ze evenveel investeren, en dat Vlaanderen het wel zal betalen. Onze vraag is wel om te zorgen dat u het tijdig in de gaten hebt als er echt problemen opduiken.

Ik hoor vandaag nog niet wat het echte metingssysteem is om op korte termijn – de komende twee maanden – zicht te hebben op wat de situatie is op het terrein. Hebt u daar plannen voor, of wat is de timing voor de meting en de monitoring op dat gebied?

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Tinne Rombouts (cd&v): Collega's, ik denk dat wij allen hier in dit parlement, hopelijk in deze commissie, er toch minstens allemaal van overtuigd zijn dat lokale besturen inderdaad toch hun lokale verantwoordelijkheid moeten blijven nemen ten aanzien van het jeugdwerk, maar dat we omgekeerd hopelijk ook vele lokale bestuurders hebben die daar inderdaad ook van overtuigd zijn. Ik betreur alleen maar dat als er keuzes gemaakt moeten worden, er soms toch in eerste instantie naar het jeugdwerk gekeken wordt om dat te doen.

Nu, in dezen, minister – en ik heb dat gehoord in de verschillende boodschappen die u ook geeft –, roept u vele malen op om inderdaad ook het jeugdwerk te ondersteunen. Maar ik ben ook blij dat u ook gebruikmaakt van de contacten die u hebt met lokale schepenen of met lokale bestuurders, om daar dan ook de nodige aandacht voor te vragen. Ik wil meegeven om dat zeker ook te blijven doen, ook de komende weken en de komende maanden.

Ik begrijp de drang naar hoe we dat zo kort mogelijk kunnen opvolgen. Nu, ik denk dat we moeilijk een meldingsplicht kunnen invoeren daarvoor. Maar ik wil wel opnieuw de aandacht – maar u hebt er wel al naar verwezen in uw antwoord – vragen voor de monitoring. Op het moment dat er hier keuzes werden gemaakt om niet meer te werken met gelabelde middelen, hebben wij ook heel uitdrukkelijk vanuit onze fractie steeds de aandacht gevraagd om een goede monitoring te kunnen doen. En ik begrijp dat u dat ook van plan bent. Wij zullen alleszins opvolgen dat ook dat zijn gevolg kent.

Maar ik denk, collega's, om af te sluiten, dat we allen dezelfde boodschap moeten geven aan onze lokale bestuurders, om hopelijk inderdaad het jeugdwerk in dezen niet in de kou te laten staan.

De voorzitter: Mevrouw Perdaens heeft het woord.

Freya Perdaens (N-VA): We hebben het er al vaak over gehad. De opeenvolging van de coronacrisis, de energiecrisis, de stijgende rente, dat zorgt voor hoofdbrekens bij de lokale besturen. Ik denk dat iedereen zich daarvan bewust is. Zeker de mensen die lokaal actief zijn.

We zien dat de regering ervoor kiest om te blijven inzetten op jeugd en jeugdinfrastructuur, en dat is een heel erg goede zaak. Jammer genoeg is dat niet op elk bestuurlijk niveau waar. We zien dat er moet worden bespaard, dat daar keuzes in worden gemaakt, en dat is natuurlijk een veel minder leuke kant van het beleid. Het is tof wanneer de middelen beschikbaar zijn en je lintjes kunt doorknippen en fijne dingen kunt doen. Maar dit is nu eenmaal een minder fijne periode.

We weten dat er heel wat belangrijke zaken moeten gebeuren, en dat er daartussen keuzes gemaakt moeten worden. We hopen natuurlijk allemaal dat het jeugdwerk zo min mogelijk slachtoffer wordt van die keuzes. En net daarom koesteren we de lokale autonomie van onze gemeenten heel erg. Omdat zij kort op de bal kunnen spelen, en omdat zij kunnen inschatten wat waar nodig is, en die afweging kunnen maken. Een keizer-kostermentaliteit staat dat volgens ons in de weg om dat deftig te kunnen doen.

Het is natuurlijk wel een factor die van belang is voor verkiezingen. Ik hoor de collega spreken over de korte termijn, om daar over twee maanden weet van te hebben. Dat is zeer interessant. Maar ik denk dat het vooral ook iets is wat de kiezer mee zal nemen richting de volgende verkiezingen. Heeft het bestuur goede beslissingen genomen, heeft het goed of slecht gewerkt? Dat wordt geëvalueerd. Het kan niet de bedoeling zijn dat een bestuur een paraplu kan opentrekken, kan verwijzen naar een hoger niveau en kan zeggen dat hun iets werd opgelegd. Dat streven naar autonomie is tegelijkertijd de bereidheid tonen om de verantwoordelijkheid te dragen voor keuzes die je moet nemen in moeilijke periodes. Dat is een beetje ons standpunt.

De voorzitter: De heer Anaf heeft het woord.

Hannes Anaf (Vooruit): Er is al veel gezegd. Ik wil de commissie Binnenlands Bestuur hier niet overdoen, maar de lokale context is bijzonder moeilijk. Als ik kijk naar mijn eigen stad Turnhout komen er in de periode 2022-2025 5 miljoen euro extra kosten voor energie bij en 27 miljoen euro extra voor personeelskosten. Daar

moeten heel zware besparingen worden gerealiseerd. Het gaat in totaal over een zestigtal medewerkers van de zeshonderd die zullen moeten afvloeien doorheen de jaren, gelukkig vooral door mensen niet meer te vervangen. Dat zijn heel zware oefeningen die lokaal moeten gebeuren wegens de energiecrisis, de inflatie en de stijgende personeelskosten. Dan is het goed dat de jeugdsector keihard van zijn oren maakt. Ik ben ook blij dat er de voorbije weken sterke signalen zijn gekomen vanuit de jeugdsector en ook vanuit de Jeugdraad, ook bijvoorbeeld in Antwerpen. Zij leggen op tafel wat de consequenties van het beleid zijn.

In Turnhout hoop ik dat we ervoor kunnen zorgen dat er geen besparingen op jeugd gebeuren. Ik zit zelf niet in het schepencollege en heb dus zelf nog geen zicht op hoe het zit, maar ik maak me wel veel zorgen over verschillende lokale besturen. Er bestaat lokale autonomie, maar het is goed dat u als minister de schepenen van Jeugd bij u roept en dat men rond de tafel kan zitten en samen kan nadenken over oplossingen. Ik maak me er wel grote zorgen over dat er in gemeenten heel zware keuzes zullen moeten worden gemaakt. Ik denk dat er lokale besturen zullen zijn die ook naar de jeugdsector zullen kijken. Wij kunnen hier allemaal samen zeggen dat we hopen dat er niet op Jeugd wordt bespaard, maar ik hoop echt dat dat de realiteit zal worden. Dat is de realiteit in Vlaanderen bij lokale besturen op dit moment.

De voorzitter: Minister Dalle heeft het woord.

Minister Benjamin Dalle: Er zijn twee elementen. Ten eerste deel ik de zorg die hier gedragen wordt door alle fracties ten aanzien van onze lokale besturen. Er wordt heel vaak kritiek geleverd op de participatie in België. Als u het mij vraagt, is dat heel vaak terechte kritiek, maar in dezen heeft het wel een voordeel. We zijn allemaal lid van een politieke partij die vaak ook lokaal meebestuur. We hebben ook wel mogelijkheden ten aanzien van onze collega's om op de verschillende niveaus, of dat nu in de stad Antwerpen is of in een kleine gemeente, daarop te drukken. Dat de financiële context van de lokale besturen niet evident is, klopt ook. Dan moeten er keuzes worden gemaakt. Ik denk dat het wel zinvol is dat de leden van deze commissie, en wij ook, intern in de eigen geledingen en partijen er de nadruk op leggen dat dit een beleidsdomein is waarop het op dit moment zeker niet aangewezen is om fors te besparen.

Ten tweede hebben we de methodiek van nulmeting, eenmeting, tweemeting. Ik deel wel het standpunt dat het goed zou zijn om in deze bijzondere context wat zicht te krijgen op de problematiek. Het zal niet van dien aard zijn om een inventaris te krijgen voor de begrotingsopmaak 2023, maar het zou wel zinvol zijn om begin volgend jaar een beetje een zicht te krijgen op de situatie in de gemeenten op het vlak van de evolutie van de middelen voor Jeugd. Ik ga ingevolge deze vraag aan Bataljong vragen of zij bij lokale besturen rond deze thematiek een bevraging kunnen organiseren, hetzij integraal, hetzij via een representatieve steekproef. Ik denk dat dat zinvol kan zijn om daar een zicht op te krijgen en daar vervolgens volgend jaar lessen uit te kunnen trekken en opnieuw een signaal te kunnen geven. Dat lijkt mij een zinvolle suggestie die ik graag meeneem.

De voorzitter: De heer Vaneekhout heeft het woord.

Jeremie Vaneekhout (Groen): Minister, dank u wel. Ik ben heel tevreden met uw antwoord. Ik denk dat het goed is dat we gezamenlijk die bezorgdheid uiten, maar dat we het ook zeer kort op de bal opvolgen. Er wordt gezegd dat er moeilijke keuzes zullen moeten worden gemaakt. Die moeten nog worden bevestigd door de gemeenteraad. We zijn 8 december. Ik ga ervan uit dat in alle gemeenten in Vlaanderen de ontwerpbegroting klaar is. De keuzes zijn op dit moment gemaakt en ze gaan nu naar de gemeenteraden ter bespreking en ter beslissing. Ik vind dat goed. We moeten nu niet doen alsof we daar in de loop van december nog in

kunnen sturen of iets in kaart brengen om daar nog invloed op te hebben. We moeten begin volgend jaar wel weten waar we aan toe zijn. Ik denk dat Bataljong een geschikte partner is. Ik ben heel blij dat u dat voorstel omarmt.

Ik wil afsluiten met datgene waar u mee gestart bent in uw laatste antwoord. Los van de bedenking over participatie, is de essentie het volgende. De collega's zeggen dat het gemakkelijk is om aan politiek te doen in gunstige tijden. Dat klopt helemaal. Maar dat toont ook net aan hoe belangrijk politiek is op momenten dat er krapte is. Het is natuurlijk dan dat politieke keuzes ertoe doen. Het is dan dat men richting geeft op basis van een waardenkader en een overtuiging. Waar kies je voor? Ons pleidooi is heel duidelijk en ik merk dat dat bij een aantal collega's ook zo is, namelijk om op dat moment zeker niet te gaan besparen op het jeugdwerk.

Ik kan u al een antwoord op uw oefening geven en dat is in mijn eigen gemeente, waar we voor de tweede legislatuur op rij mee besturen en bevoegd zijn voor Jeugd, ikzelf niet meer uiteraard, want wij hebben een cumulverbod. We gaan niet besparen op Jeugd. Dat is alvast de begroting die dinsdag aan de gemeenteraad wordt voorgelegd. We gaan groeien als het gaat over middelen, uiteraard niet oneindig, maar ons belastingpeil blijft op dezelfde hoogte en we gaan onze investeringen in de jeugd en het jeugdwerk verderzetten. Minister, dat is dus al een antwoord voor Bataljong. Ik hoop dat dat in alle andere steden en gemeenten in Vlaanderen ook zo zal zijn, maar ik vrees ervoor.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.